

Аналітичний звіт

Фабрика війни: кадетство на ТОТ АР Крим та міста Севастополя

Аналітичний звіт

Фабрика війни: кадетство на ТОТ АР Крим та міста Севастополя

Авторки: Ольга Шаповал, Валерія Куберська

Моніторинг: Ольга Шаповал

Літературна редакція: Юлія Шекет

Верстка та дизайн: Максим Афанасьєв

Фабрика війни: кадетство на ТОТ АР Крим та міста Севастополя. Аналітичний звіт / О. Шаповал, В. Куберська. — Київ: ЦГП «Альменда», 2024. — 64 с.

Аналітичний звіт підготовлений Центром громадянської просвіти «Альменда» в рамках проєкту «Дитинство без кайданів: Протистояння впливу окупації». Проєкт реалізується за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ Чеської Республіки в рамках Transition Promotion Program.

Погляди, викладені у цьому матеріалі, належать авторам і не відображають офіційної позиції МЗС Чеської Республіки.

Центр громадянської просвіти «Альменда» (ЦГП «Альменда») — громадська організація, зареєстрована в Ялті 2011 року. До 2014 року пріоритетним напрямом діяльності організації була просвіта в сфері прав людини. В 2014 році через окупацію Криму організація вимушена була переїхати до Києва. Нині пріоритетними напрямками діяльності організації є забезпечення систематичного збору точних, своєчасних, перевірених даних щодо брутальних порушень, здійснених стосовно дітей в ситуаціях збройного конфлікту.

Під час підготовки аналітичних звітів ЦГП «Альменда» керується принципами об'єктивності, достовірності та своєчасності.

Детальніше про Центр громадянської просвіти «Альменда»: <http://almenda.org>

Електронна пошта: info@almenda.org

Зміст

Використані у звіті скорочення	3
Резюме	4
Юридична кваліфікація порушення	6
Методологія	7
Обмеження методології	8
Цілі дослідження	8
Основна частина	9
I. Правове регулювання щодо діяльності кадетських класів в школах на ТОТ АР Крим та міста Севастополя	10
II. Кількість кадетських класів у школах, динаміка відкриття	18
2.1. ТОТ АР Крим	20
2.2. Місто Севастополь	22
III. Кадетські класи у школах на ТОТ АР Крим	24
3.1. Місто Алушта	24
3.2. Місто Армянськ	25
3.3. Місто Бахчисарай	26
3.4. Місто Євпаторія	27
3.5. Місто Керч	29
3.6. Курманський (Красногвардійський) район	31
3.7. Єдикуйський (Ленінський) район	32
3.8. Місто Саки та Сакський район	33
3.9. Місто Сімферополь та Сімферопольський район	36
3.10. Ічкінський (Советський) район	40
3.11. Місто Феодосія	41
3.12. Місто Ялта	42
IV. Кадетські класи у школах на ТОТ міста Севастополя	43
V. Кадетські заклади	46
Висновки	51
Додаток 1 (до розділу III Звіту)	52
Додаток 2 (до розділу IV Звіту)	62
Додаток 3 (до розділу V Звіту)	64

Використані у звіті скорочення

- ВМФ РФ** — Військово-морський флот Російської Федерації
- ВНЗ** — вищий навчальний заклад
- ВРУ** — Верховна Рада України
- ДБЗЗ РК** — Державний бюджетний загальноосвітній заклад так званої Республіки Крим
- ДБОЗ** — Державний бюджетний освітній заклад
- ДТСААФ** — Добровільне товариство сприяння армії, авіації та флоту Росії (рос. — ДОСААФ)
- МВС** — Міністерство внутрішніх справ Російської Федерації
- МНС** — Міністерство з надзвичайних ситуацій Російської Федерації
- МБЗЗ/МЗЗ** — Муніципальний бюджетний загальноосвітній заклад / Муніципальний загальноосвітній заклад
- НПА** — нормативно-правовий акт
- ПКС** — Повітряно-космічні сили Російської Федерації
- прим.** — примітка
- рос.** — російською мовою
- Росгвардія** — Федеральна служба військ національної гвардії Російської Федерації
- РФ** — Російська Федерація
- т. зв. СВО** — так звана спеціальна воєнна операція — термін, яким у Російській Федерації називають повномасштабне вторгнення в Україну
- ТОТ** — тимчасово окупована Російською Федерацією територія України
- ФСБ** — Федеральна служба безпеки Російської Федерації
- ФССП** — Федеральна служба судових приставів Російської Федерації

Резюме

Кадетський рух є одним із інструментів, яким Російська Федерація впливає на свідомість дітей і молоді. На тимчасово окупованих територіях України Росія використовує кадетські класи для мілітаризації, індоктринації та пропаганди служби в збройних силах Російської Федерації, що є порушенням щонайменше 51 статті Женевської конвенції про захист цивільного населення під час війни, 8, 28 та 29 статей Конвенції про права дитини.

Використовуючи кадетську освіту на ТОТ АР Крим та міста Севастополя, РФ формує лояльне до Росії населення, впливає на свідомість українських дітей, сприяючи їх русифікації і як наслідок — втраті національної ідентичності, а також створенню потенційного військового резерву, який може бути використаний у війні проти України.

Цей звіт має на меті дослідити актуальний стан кадетського виховання в загальноосвітніх закладах на ТОТ АР Крим та Севастополя, його вплив на дітей, а також розглянути механізми використання цього руху для формування кадрового резерву РФ з учнів кадетських класів, зокрема підготовку молоді до служби в її збройних силах.

За результатами проведеного аналізу можна виділити такі аспекти функціонування **кадетських** класів на окупованих територіях.

1. Мета та завдання кадетських класів

- Основна мета кадетських класів полягає в формуванні у дітей «патріотичних» цінностей російської держави та підготовці учнів до подальшого проходження служби в органах державного апарату і збройних силах РФ.
- Програма включає військово-патріотичне виховання, яке передбачає нав'язування російської історичної та ідеологічної доктрини, а також розвиток військових навичок.

2. Організація навчального процесу і виховна робота

- Навчання учнів в кадетських класах включає посилене фізичне виховання, вивчення спеціальних військових предметів, дотримання дисципліни в класі, на зразок армійської служби.
- Вивчення російської інтерпретації історії та культури, як нібито єдино правильною й достовірною. Дітям нав'язується ідея про те, що вони є нащадками «великої і могутньої держави» Радянського Союзу (наприклад, на заходах на кшталт «Вахта пам'яті», «Безсмертний полк»). Це сприяє формуванню у них почуття гордості за радянське минуле та ідентифікації себе як росіян — «нації-переможниці» у «Великій Вітчизняній війні».
- Учнів кадетських класів активно залучають до участі у парадах¹, урочистостях та заходах (наприклад, винесенні на святковій лінійці до 9 травня російського прапору і «знамена перемоги»²), що пропагують «велич Росії»³. Також за їх участі проводять військово-польові збори та інші ігри військово-патріотичного спрямування⁴. До подібних заходів кадетів залучають на постійній основі, в обов'язковому порядку, і за своєю суттю ці заходи є підготовкою та агітацією до служби в армії РФ або інших силових структурах. З 2022 року кількість таких подій зростає.
- Проводяться регулярні зустрічі з представниками військових частин, ветеранами та учасниками бойових дій проти України, з метою героїзації військових РФ-учасників т. зв. СВО та пере-

1 https://vk.com/wall569927041_2803, архів: <https://archive.ph/mH5UR>; https://vk.com/wall-132632642_6942, архів: <https://archive.ph/wip/ZKXNp>

2 https://vk.com/wall-203363960_2021, архів: <https://archive.ph/wip/y3BVL>

3 <https://cdn.crimeaschool.ru/organization-37/610e9fcd9869483ba37d195b2199a160>, архів: <https://archive.ph/6gLU5>

4 https://vk.com/wall-190507622_6452, архів: <https://archive.ph/BwQMA>; <https://vesti-k.ru/tv/2024/04/22/dlya-kadetov-i-kazakov-kryma-proveli-voenizirovannuyu-estafetu/>, архів: <https://archive.ph/BmeA5>

кладання відповідальності за розпочату війну на Україну. Під час таких заходів акцентується увага на «успіхах і досягненнях» російської армії, що заохочує дітей до служби у збройних силах РФ, адже це нібито «престижно».

- Часто учні кадетських класів — це не лише кадети, а за сумісництвом і учасники інших молодіжних рухів, організацій, як-то «Юнармія» (рос. – «Юнармия»), «Зберігачі історії» (рос. – «Хранители истории»)⁵ тощо. Таке залучення дітей до молодіжних організацій готує їх до ролі «активних громадян», які підтримують ідеї Росії, та створює почуття приналежності до «великої» спільноти, яка задіяна в державній політиці РФ. За таких обставин навчальний процес учнів кадетських класів на ТОТ АР Крим та Севастополя проходить у середовищі, де постійно нав'язуються російські наративи, зокрема й ті, що виправдовують анексію АР Крим у 2014 році та повномасштабне вторгнення РФ в Україну у 2022 році.
- Вчителі проходять навчальну практику для кадетських класів, де навчаються основам строювої підготовки, розбирання та складання автомата, беруть участь у конференціях, присвячених цій тематиці⁶.

3. Соціальні привілеї та психологічний вплив

- Психологічна обробка спрямована на формування у дітей відчуття обов'язку перед Росією, що призводить до відчуження від української ідентичності та культури. Кадетські класи подекуди відкриваються з першого класу⁷ (вік дітей від 6 років). Враховуючи особливості дитячої психології, ідеологічна обробка та мілітаризація з такого раннього віку призводить до заміщення української ідентичності російською та створення з дітей «зразкових громадян РФ».
- Кадети носять військову форму, що має викликати почуття гордості та причетності до російської армії. Форма також є символом дисципліни та порядку і асоціюється з російською військовою службою або ж з іншими силовими/державними структурами РФ.
- Діти, які навчаються у кадетських класах, часто отримують соціальні привілеї: можливість участі у престижних заходах, поїздки до різних міст Росії, зустрічі з високопоставленими військовими та державними діячами. За визначенням відомств, під патронатом яких відкриваються кадетські класи, учні кадетських класів є «елітою школи, на яку рівняються інші учні»⁸. Все перераховане викликає в дітей уявлення про престижність статусу кадета і є додатковим стимулом для ідентифікації себе з Росією.
- Кадети після закінчення школи мають додаткові переваги та більше можливостей для вступу до престижних вищих навчальних закладів РФ, в переважній більшості того ж спрямування, що і кадетський клас, в якому вони навчалися. З учнями кадетських класів постійно проводять агітаційну роботу відомства, які ними «опікуються», щодо вступу до ВНЗ РФ⁹. Наприклад, Слідчий комітет РФ (далі — Слідчий комітет) з метою підготовки майбутніх кадрів уклав з низкою провідних юридичних вишів країни угоди, за якими ВНЗ безкоштовно навчає студентів, а після закінчення навчання випускники зобов'язані п'ять років відпрацювати в органах Слідчого комітету — в будь-якому з регіонів РФ, де потрібні кадри. У списку навчальних закладів: Саратовська державна академія права, Уральський державний юридичний університет, Московський державний юридичний університет імені Кутафіна та інші¹⁰.

5 https://vk.com/wall-221049181_249, архів: <https://archive.ph/JzvHe>; https://vk.com/wall-174538949_2429, архів: <https://archive.ph/ASpqj>

6 <https://crimea24tv.ru/content/v-voinskoy-chasti-krima-proshla-uchebnaya/>, архів: <https://archive.ph/BbDgZ>; https://vk.com/wall-208014078_3652, архів: <https://archive.ph/wip/uod40>

7 https://vk.com/wall-62982234_32864, архів: <https://archive.ph/wip/B7ItN>; <http://simadm.ru/press/government/36907?dbaaaaaimoppdhje>, архів: <https://archive.ph/wip/EeYpd>

8 <https://82.mchs.gov.ru/deyatelnost/press-centr/novosti/4682675>, архів: <https://archive.ph/KclCy>

9 <https://82.mchs.gov.ru/deyatelnost/press-centr/novosti/5118595>, архів: <https://archive.ph/wip/f9vZR>; <https://82.rosguard.gov.ru/news/article/ob-obrazovatelnyx-uchrezhdeniyax-rosgvardii-rasskazali-kadetam-v-krymu>, архів: <https://archive.ph/1ztp8>; <https://www.youtube.com/watch?v=xgC8trZH7II>, архів: <https://archive.ph/NQRFJ>; <https://82.xn--b1aew.xn--p1ai/news/item/18880508>, архів: <https://archive.ph/wip/4a9wc>; <https://82.mchs.gov.ru/deyatelnost/press-centr/novosti/3852655>, архів: <https://archive.ph/pj1VA>; <https://crim.sledcom.ru/Kadety/item/1390170/>, архів: <https://archive.ph/bam1f>

10 <https://crim.sledcom.ru/Kadety/item/1390002/>, архів: <https://archive.ph/7ir2P>

П. Федоров у своєму дослідженні «Сучасний стан кадетської освіти в Російській Федерації, як одного із етапів підготовки громадян до державної служби» (рос. – «Современное состояние кадетского образования в Российской Федерации, как одного из этапов подготовки граждан к государственной службе») систему кадетських освітніх установ в РФ поділяє на три рівні: федеральний, регіональний і муніципальний. Кадетські класи відносять до третього рівня та зазначає, що вони перебувають на балансі муніципалітетів і мають на меті «патріотичне виховання дітей і молоді з використанням кадетської моделі побудови навчального процесу»¹¹.

У статті «Сучасний стан кадетської освіти в Російській Федерації» (рос. – «Современное состояние кадетского образования в Российской Федерации») В. Поляков зазначає, що нині простежується динаміка кадетської освіти — різке збільшення кількості освітніх установ і загальної кількості вихованців, розширення відомчої належності, поява нових форматів тощо¹². Це твердження стосується й ТОТ АР Крим та Севастополя, де після окупації РФ стрімко зріс кадетський компонент в освіті, який реалізують за такими напрямками: МВС, МНС, ВМФ або інша «морська» спрямованість, Слідчий комітет, Росгвардія, морська піхота, прикордонники, митниця, десантники тощо. Таку кількість державних структур залучають до «правильного виховання» дітей для формування майбутньої «еліти», яка буде віддана інтересам РФ. Патронат військових і силових відомств створює умови для професійної орієнтації дітей на служіння у цих структурах та призводить до збільшення кількості молоді, яка обирає кар'єру в державних органах та армії Росії.

Юридична кваліфікація порушення

Внаслідок встановлення ефективного контролю над частиною територій України Російська Федерація відповідно до міжнародного права отримала зобов'язання дотримуватись певних норм на цих територіях та нести відповідальність за їх порушення. Стаття 38 Конвенції про права дитини зазначає: *«Держави-учасниці зобов'язані поважати норми міжнародного гуманітарного права, що застосовуються до них у разі збройних конфліктів і мають стосунок до дітей, та забезпечувати їх дотримання»*.

У розумінні міжнародного гуманітарного права термін «окупація» характеризується такою ознакою як тимчасовість. Через це відповідно до принципу *status quo ante bellum* держава-окупант зобов'язана підтримувати на територіях, що нею окуповані, такий порядок життя, який існував на цих територіях до настання окупації. На прикладі тимчасово окупованих територій АР Крим та Севастополя, а саме освітньої сфери, простежуємо, що відбулася зміна освітніх стандартів на стандарти країни-окупанта. Про це свідчить ухвалення низки нормативно-правових актів РФ, спрямованих на зміну освітнього поля, а також на викорінення української ідентичності дітей та насадження російської ідентичності дітям і за допомогою формальної освіти, і за допомогою неформальної освіти. Зокрема це простежується й у контексті впровадження кадетських класів. Така зміна може розцінюватись як порушення статті 43 IV Конвенції про закони і звичаї війни на суходолі¹³.

Діяння РФ задля кваліфікації можна поділити на ті, що спрямовані на індоктринацію та ті, що спрямовані на милітаризацію. Кадетські класи використовують обидві практики.

Ст. 8 Конвенції про права дитини¹⁴ забезпечує право дитини на збереження індивідуальності, включно з громадянством, своїми ж діями РФ намагається викоринити все, що з цим пов'язано, а саме ідентичність дитини, що зокрема може тлумачитись як порушення МГП, а саме статті 50

11 Федоров П. А. Современное состояние кадетского образования в Российской Федерации, как одного из этапов подготовки граждан к государственной службе // Педагогический журнал. — 2019. — Т. 9. № 1А. — С. 254–259. DOI: 10.34670/AR.2019.44.1.052, <http://www.publishing-vak.ru/file/archive-pedagogy-2019-1/30-fedorov.pdf>, архів: <https://archive.ph/wJOBK>

12 Поляков, В. В. Современное состояние кадетского образования в Российской Федерации / В. В. Поляков. — Текст: непосредственный // Молодой ученый. — 2023. — № 51 (498). — С. 174–176: <https://moluch.ru/archive/498/109316>, архів: <https://archive.ph/hMiru>

13 https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_222#Text

14 https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text

Женевської Конвенції про захист цивільного населення під час війни¹⁵. Прикладом є те, що під час проголошення урочистої клятви кадета дитина має проголосити себе громадянином РФ.

Важливо зазначити, що на початку 2024 року Комітет ООН з прав дитини опублікував «Заключні зауваження щодо шостої та сьомої періодичних доповідей Російської Федерації»¹⁶, в яких заявив про занепокоєння щодо «широко поширеної та систематичної державної пропаганди збройного конфлікту в Україні в школах» та порекомендував зупинити милітаризацію шкіл. Це свідчить про те, що така політика милітаризації є масовим явищем для країни-агресора, і міжнародна спільнота чітко це усвідомлює. Стаття 51 вже згаданої Женевської Конвенції про захист цивільного населення під час війни декларує, що забороняється будь-який тиск чи пропаганда, спрямовані на забезпечення добровільного вступу на військову службу. У випадку кадетських класів прямо простежується пропаганда — починаючи від нормативного врегулювання кадетських класів, що визначає метою їх створення готовність до служби та захисту «батьківщини» з дитинства, до тієї-таки клятви кадета, в якій дитина клянеться захищати «батьківщину» (ідеться про Російську Федерацію), і до занять та заходів, які зокрема проводять за участі військових РФ з метою їх глорифікації, виправдовування збройної агресії, т. зв. СВО та доведення до дітей нарративу «жити — батьківщині служити» (рос. — «жить — родине служити»).

Індоктринація та милітаризація, яка впроваджується через систему функціонування кадетських класів, передбачає ментальне знищення українців на тимчасово окупованих територіях і вирощування натомість осіб, які будуть себе ідентифікувати як росіян, і це надалі призводить до участі у воєнних діях на боці країни-агресора. Варто зазначити, що такі дії РФ щодо позбавлення українських дітей на ТОТ фундаментальних прав з огляду на їх національну приналежність також можуть кваліфікуватись як злочин проти людяності — дискримінаційне переслідування.

Методологія

Звіт охоплює період з початку окупації РФ АР Крим та м. Севастополь, а в частині кількості кадетських класів — 2023/2024 навчальний рік, та ґрунтується на інформації, зібраній Центром громадянської просвіти «Альменда» виключно із відкритих джерел:

- повідомлень органів державної влади РФ та окупаційних адміністрацій щодо функціонування кадетських класів;
- відомостей з реєстрів і сайтів окупаційних адміністрацій стосовно загальноосвітніх закладів, які діють на ТОТ;
- публікацій і документів, розміщених на так званих офіційних сайтах та сторінках в соціальних мережах (включно з соцмережею «Вконтакте») навчальних закладів в частині наявності або відсутності в них кадетських класів;
- публікацій російських та місцевих медіа на ТОТ АР Крим та м. Севастополь;
- статей, публікацій російських вчених і дослідників, що стосуються розвитку кадетства в РФ тощо.

З метою виявлення шкіл на ТОТ АР Крим та м. Севастополя, в яких функціонують кадетські класи, було перевірено близько 620 таких закладів освіти — їхні «офіційні» сайти та сторінки в соціальній мережі «Вконтакте». Детально досліджено 81 з них (де є згадки про кадетський компонент). Також проаналізовано діяльність 3 кадетських (спеціалізованих) закладів: це ДБЗЗ РК «Кадетська школа-інтернат “Кримський кадетський корпус”» (ТОТ АР Крим), Філія федерального державного казенного загальноосвітнього закладу «Нахімовське військово-морське училище Міністерства оборони Російської Федерації» (рос. – Севастопольське президентське кадетське училище) (ТОТ Севастополя) та Федеральний державний казенний загальноосвітній заклад «Севастопольський кадетський корпус Слідчого комітету Російської Федерації імені Істоміна» (ТОТ Севастополя).

15 https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text

16 <https://docstore.ohchr.org/SelfServices/FilesHandler.ashx?enc=6QkG1d%2FPPrICAqhKb7yhssn7Yf1zx0h12Adt9bklmhdkbmW7120A1Nbp%2FmSWJjMNqjYi6Jvf60mGlaUAhwjEl3GNlHXNsJgbedYqWMIePVSXMx%2FdF2JucenKmk3rrrEC>

Обмеження методології

У рамках цього дослідження документатори Центру громадянської просвіти «Альменда» використали лише доступні для них джерела. Збір та аналіз джерел стосовно функціонування кадетських класів на ТОТ АР Крим та м. Севастополя тривав з 10.03.2024 до 10.06.2024 року, інформація в Звіті надається станом на дату перевірки кожного джерела.

Використання даних із соцмережі «Вконтакте» зумовлено тим, що після повномасштабного вторгнення РФ на територію України більшість інформації від представників окупаційної влади опубліковано саме в цій соціальній мережі, тому вона нині є фактично єдиним можливим джерелом доступу для отримання необхідних відомостей. До того ж, саме в ній усі школи мають свої «офіційні» сторінки (групи), де публікують актуальну інформацію, пов'язану з навчанням, зокрема, і діяльністю кадетських класів.

Також для огляду вивчалися праці російських вчених і дослідників, але виключно з метою дослідити розвиток кадетського компоненту в освіті РФ, його поширення на ТОТ та вплив на свідомість дітей.

Тими самими міркуваннями обумовлене використання інших російських та окупаційних джерел.

Передусім моніторилися сайти загальноосвітніх закладів та їхні сторінки/групи в соціальній мережі «Вконтакте». В період перевірки у більшості шкіл на ТОТ АР Крим функціонували одночасно два сайти, у зв'язку з переходом з однієї вебплатформи на іншу. Розміщена на них інформація дещо різнилася: «нові» були майже не наповнені, попередні — вже не наповнювалися, або ж інформація дублювалася на обох ресурсах. На момент виходу звіту ситуація щодо цього могла змінитися.

Інформації щодо кадетських класів деяких шкіл на ТОТ АР Крим та м. Севастополя у відкритому доступі майже немає. Тому не завжди була можливість точно встановити:

- точну кількість кадетських класів — у такому разі ставиться позначка «мінімум» біля цифри, що означає підтверджену наявність кадетських класів, утім, кількість може бути як такою, так і більшою;
- направленість кадетських класів і рік відкриття — у такому разі проставляється позначка «ймовірно» біля цих показників, що означає відсутність джерел, які прямо вказують на рік відкриття й спрямованість класу, але аналізуючи зібрану інформацію, можна досить точно припускати значення показників.

Назви шкіл взяті з сайтів освітніх закладів на ТОТ АР Крим та м. Севастополя у перекладі українською мовою, місцезнаходження — з інформації на тих же сайтах, з урахуванням постанови ВРУ від 12 травня 2016 року № 1352-VIII «Про перейменування окремих населених пунктів та районів Автономної Республіки Крим та міста Севастополя».

Через значний масив даних щодо діяльності кадетських класів на ТОТ АР Крим та м. Севастополя заходи, які проводилися за участі кадетів, були викладені вибірково для забезпечення стислості дослідження та якісного представлення інформації.

Цілі дослідження

Виявлення порушень з боку РФ, які полягають у милітаризації та індоктринації дітей на ТОТ АР Крим та м. Севастополь через кадетський компонент в освіті, та підготовці кадрового резерву, зокрема й військового, з учнів кадетських класів.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Правове регулювання щодо діяльності кадетських класів в школах на ТОТ АР Крим та міста Севастополя

Після окупації АР Крим та міста Севастополя в РФ ухвалили Закон від 21.03.2014 № 6-ФКЗ «Про прийняття до Російської Федерації Республіки Крим та утворення в складі Російської Федерації нових суб'єктів — Республіки Крим та міста федерального значення Севастополь» (рос. – «О принятии в Российскую Федерацию Республики Крым и образовании в составе Российской Федерации новых субъектов — Республики Крым и города федерального значения Севастополя»). Статтею 23 зазначеного Закону передбачено, що «дія законодавчих та інших нормативно-правових актів Російської Федерації поширюється на територіях Республіки Крим та міста федерального значення Севастополя» (прим. — тут і далі авторський переклад). Тож правовідносини у сфері функціонування кадетських класів на ТОТ АР Крим та м. Севастополя врегульовані нормативно-правовими актами РФ і окупаційної влади в регіоні, а це такі НПА:

- Федеральний закон від 29.12.2012 № 273-ФЗ (ред. від 22.06.2024) «Про освіту в Російській Федерації» (рос. – «Об образовании в Российской Федерации»)¹⁷;
- Федеральний закон від 28.03.1998 № 53-ФЗ (ред. від 23.03.2024) «Про військовий обов'язок і військову службу» (рос. – «О воинской обязанности и военной службе»)¹⁸;
- Федеральний закон від 13.03.1995 № 32-ФЗ «Про дні військової слави та пам'ятні дати Росії» (ред. від 28.09.2023) (рос. – «О днях воинской славы и памятных датах России»)¹⁹;
- Закон Республіки Крим від 06.07.2015 р. № 131-ЗРК/2015 «Про освіту в Республіці Крим» (рос. – «Об образовании в Республике Крым»)²⁰;
- Закон міста Севастополя від 23 січня 2015 року № 107-ЗС (ред. від 12.04.2024) «Про освіту в місті Севастополі» (рос. – «Об образовании в городе Севастополе»)²¹;
- Методичні рекомендації Міністерства освіти і науки РФ, що стосуються діяльності кадетських класів (листи від 19.05.2017р. № 08-986²²; від 18.08.2017 р. № 08-1599²³; від 19.12. 2017 р. № 08-2687²⁴);
- Наказ Міністра оборони від 13.11.2018 № 645 «Про затвердження Правил носіння форми одягу учнями у загальноосвітніх та професійних освітніх організаціях, що перебувають у віданні Міністерства оборони Російської Федерації, які реалізують додаткові програми, що мають на меті підготовку неповнолітніх громадян до військової або іншої державної служби» (рос. – «Правила ношения формы одежды обучающимися в находящихся в ведении Министерства обороны Российской Федерации общеобразовательных и профессиональных образовательных организациях, реализующих дополнительные общеобразовательные про-

17 https://legalacts.ru/doc/273_FZ-ob-obrazovanii/?ysclid=lypoza6dkh579858999, архів: <https://archive.ph/wip/nwBS1>

18 <https://legalacts.ru/doc/FZ-o-voinskoj-objazannosti-i-voennoj-sluzhbe/?ysclid=lypp1tj5qk678150472>, архів: <https://archive.ph/wip/LcF4C>

19 <https://legalacts.ru/doc/federalnyi-zakon-ot-13031995-n-32-fz-o/?ysclid=lypp5szua2949277391>, архів: <https://archive.ph/wip/Zvc9Y>

20 <https://rk.gov.ru/documents/65a0ed03-b83b-408b-b494-60b97e828878>, архів: <https://archive.ph/wip/FXBx3>

21 https://sevizakon.ru/view/laws/bank/yanvar_2015/ob_obrazovanii_v_gorode_sevastopole/tekst_zakona/?ysclid=ly1t1hk5xn873782161, архів: <https://archive.ph/wip/cgWlx>

22 <https://legalacts.ru/doc/pismo-minobrnauki-rossii-ot-19052017-n-08-986-o-metodicheskikh/?ysclid=ly1rz8ouih203177277>, архів: <https://archive.ph/wip/Z7BLC>

23 <https://legalacts.ru/doc/pismo-minobrnauki-rossii-ot-19052017-n-08-986-o-metodicheskikh/?ysclid=ly1rz8ouih203177277>, архів: <https://archive.ph/wip/Z7BLC>

24 <https://rulaws.ru/acts/Pismo-Minobrnauki-Rossii-ot-19.12.2017-N-08-2687/>, архів: <https://archive.ph/wip/V8YsF>

граммы, которые имеют целью подготовку несовершеннолетних граждан к военной или иной государственной службе»)²⁵;

- Концепція кадетської освіти в Російській Федерації (рос. – Концепция кадетского образования в Российской Федерации)²⁶;
- Наказ Міністерства освіти, науки та молоді Республіки Крим № 971 від 01.06.2023 (в ред. від 05.09.2023 р.) «Про затвердження Положення про створення та функціонування кадетських/козачих класів у загальноосвітніх організаціях Республіки Крим у 2023 році» (рос. – «Об утверждении Положения о создании и функционировании кадетских/казачьих классов в общеобразовательных организациях Республики Крым в 2023 году»)²⁷;
- Наказ Міністерства освіти, науки та молоді Республіки Крим від 18.04.2023 № 720 «Про встановлення типових вимог до одягу учнів у державних освітніх організаціях Республіки Крим, що розташовані на території Республіки Крим, за освітніми програмами початкової загальної, основної загальної та середньої загальної освіти» (рос. – «Об установлении типовых требований к одежде обучающихся в государственных образовательных организациях Республики Крым и муниципальных образовательных организациях, расположенных на территории Республики Крым, по образовательным программам начального общего, основного общего и среднего общего образования»)²⁸;
- Постанова Уряду Севастополя № 390-ПП від 18.05.2017 «Про створення та функціонування кадетських класів у державних освітніх організаціях міста Севастополя» (рос. – «О создании и функционировании кадетских классов в государственных образовательных организациях города Севастополя»), якою затверджено «Положення про створення і функціонування на території міста Севастополя кадетських класів в державних освітніх організаціях»²⁹;
- методичні рекомендації відомств, під патронатом яких відкриваються кадетські класи (як приклад, рекомендації «Про деякі особливості організації та функціонування кадетських пожежно-рятувальних класів» (рос. – «О некоторых особенностях организации и функционирования кадетских пожарно-спасательных классов»), лист Міністерства просвіти РФ та МНС РФ від 03.04.2023 р.)³⁰;
- локальні акти загальноосвітньої організації, що стосуються функціонування кадетських класів³¹.

Вказаний перелік НПА не є вичерпним, але саме ці документи найбільш дотичні та часто застосовувані у діяльності кадетських класів на ТОТ АР Крим та м. Севастополя. На підставі федеральних та регіональних НПА школи ухвалюють такі локальні акти, як: положення, статут, накази

25 <https://legalacts.ru/doc/prikaz-ministra-oborony-rf-ot-13112018-n-645-ob/#100009>, архів: <https://archive.ph/wip/XByky>

26 http://cronao.ru/images/docs/LBK/Kontseptsia_kadetskogo_obrazovania_v_Rossiyskoy_Federatsii.pdf, архів: <https://archive.ph/wip/528tQ>

27 <https://docs.yandex.ru/docs/view?url=ya-disk-public%3A%2F%2FNAY7gt%2BdEkBAPdn2ASD5RuPNpiy16lbOH1UoWpyu7nwb6KuZN9KKWvaR%2Brg2Ftckq%2FJ6bpmRyOJonT3VoXnDag%3D%3D&name=%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D0%B7%2B%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5%20%D0%BE%20%D0%9A%D0%9A%20%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D1%81%D1%81%D0%B0%D1%85.pdf&nosw=1>, архів: <https://archive.ph/wip/rzUtI>; <https://cdn.crimeaschool.ru/organization-594/0d5581fd697044968908b3570c4e184f>, архів: <https://archive.ph/iK1ZY>

28 <https://monm.rk.gov.ru/documents/3c6e8784-6f83-430c-b2d2-99a7166c5b90>, архів: <https://archive.ph/wip/WZo58>

29 <https://sev.gov.ru/docs/253/38212/>, архів: <https://archive.ph/wip/dKHgV>

30 https://76.mchs.gov.ru/uploads/resource/2023-04-17/metodika-sozdaniya-kadetskogo-klassa_1681721530219422945.pdf, архів: <https://archive.ph/wip/Hpge9>

31 Приклад таких актів: <https://cdn.crimeaschool.ru/organization-581/811271cfefe142cb80520a4a5d420f5c>, архів: <https://web.archive.org/web/20240926120354/>; <https://cdn.crimeaschool.ru/organization-581/811271cfefe142cb80520a4a5d420f5c>; <https://cdn.crimeaschool.ru/organization-581/1ef42c3551d14ff8a2b7ceac05d39d6c>, архів: <https://archive.ph/aTbqD>; <https://cdn.crimeaschool.ru/organization-596/f8a850fc803046d4934a12eefbc95b1d>, архів: <https://archive.ph/wip/PC6Z8>; https://sh11.krymschool.ru/upload/rkscsh11_new/files/47/c2/47c2c3b41e541ba87ddc6734565b66c0.pdf, архів: <https://archive.ph/y8uL9>; https://sevschool6.edusev.ru/documents/other_documents/folder/43019, архів: <https://archive.ph/0kxFg>

про формування та функціонування таких класів, угоди про співпрацю із силовими відомствами, організаціями тощо. Слід звернути увагу: на «офіційних» сайтах шкіл перелік розміщених актів щодо кадетських класів дещо відрізняється, а в деяких — вони відсутні взагалі або розміщені як проєкт³². На думку авторів цього звіту, це може свідчити про те, що немає зобов'язань (або ж їх не дотримується адміністрація школи) із розміщення на сайті школи всіх локальних актів стосовно кадетських класів, насправді ж вони можуть бути наявні.

У документах, які безпосередньо стосуються діяльності кадетських класів, простежується організація навчального процесу в дусі виховання «патріотизму», служіння «батьківщині» (тобто Росії), яке спрямоване на індоктринацію і милітаризацію дітей на ТОТ АР Крим та Севастополя.

- *Методичні рекомендації Міністерства освіти і науки РФ, що стосуються діяльності кадетських класів, лист від 19.12.2017 р. № 08-2687. «Виховання здобувачів освіти базується на [...] історії Вітчизни та героїчних традиціях російської армії та флоту, прикордонної та рятувальної служб, правоохоронних органів, Збройних Сил Російської Федерації [...]».*
- *Положення про створення та функціонування кадетських/козачих класів у загальноосвітніх організаціях Республіки Крим у 2023 році. «1.3. Цілі створення кадетських/козачих класів: [...] для виховання у здобувачів освіти почуття патріотизму, готовності до захисту Вітчизни; для формування та розвитку у здобувачів освіти почуття вірності військовому обов'язку, дисциплінованості, сумлінного ставлення до навчання, прагнення до оволодіння професією офіцера [...]».*

■ 1.3. Цели создания кадетских/казачьих классов:

- для интеллектуального, культурного, нравственного и физического развития обучающихся;
- **для воспитания у обучающихся чувства патриотизма, готовности к защите Отечества;**
- **для формирования и развития у обучающихся чувства верности воинскому долгу, дисциплинированности, добросовестного отношения к учебе, стремления к овладению профессии офицера;**
- для развития у обучающихся высоких морально-психологических, деловых, организаторских качеств, физической выносливости и стойкости.

(витяг мовою оригіналу з Положення № 971 від 01.06.2023)

- «1.4. Завдання створення кадетських/козачих класів: [...] **формування та розвиток у здобувачів освіти традиційних російських цінностей, виховання готовності до захисту Вітчизни, вірності конституційному та військовому обов'язку, дисциплінованості, сумлінного ставлення до навчання і праці; [...] фізичний розвиток здобувачів освіти через залучення їх до активних занять військово-спортивною діяльністю** та прикладними видами спорту».
- Кадети складають присягу, в якій, зокрема, **клянуться вірно служити «батьківщині»** (тобто Росії)³³.

32 <https://sch23.edusev.ru/activity/nacproject/vospitan/doc/1723596>, архів: <https://archive.ph/wip/ody5V>

33 https://evpa14.krymschool.ru/?section_id=38, архів: https://archive.ph/bJx16:http://gymn11.ucoz.com/index/kadetskij_klass/0-93, архів: <https://archive.ph/Ta5PH>

КЛЯТВА КАДЕТА

Я, _____,

вступаю в ряд Кадетского класса гимназии,

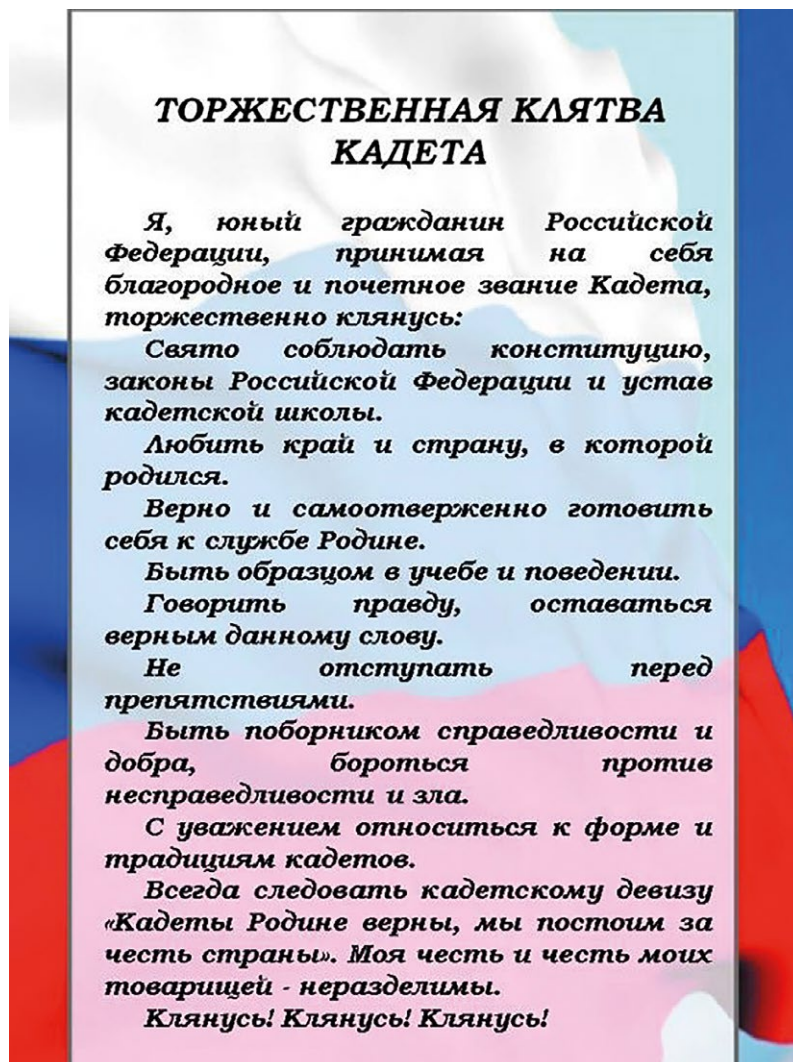
перед лицом своих товарищей торжественно клянусь:

- *Горячо любить и защищать свою Родину; КЛЯНУСЬ!*
- *С честью нести звание кадета; КЛЯНУСЬ!*
- *Соблюдать Устав кадетского класса и гимназии; КЛЯНУСЬ!*
- *Быть примером для всех учащихся гимназии; КЛЯНУСЬ!*

ЖИЗНЬ - РОДИНЕ, ДУШУ - БОГУ,

ЧЕСТЬ - НИКОМУ!

КЛЯНУСЬ! КЛЯНУСЬ! КЛЯНУСЬ!

Теза стосовно підготовки учнів кадетських класів для кадрового, зокрема й військового, резерву підтверджується такими даними.

- Концепція кадетської освіти в Російській Федерації. «4.1. Цілями кадетської освіти є: формування **федеральної системи кадетської освіти як частини державної кадрової політики та державної служби; підготовка державних службовців, здатних і готових до служби**

та захисту Вітчизни; укомплектування державного апарату і органів державного, муніципального та корпоративного управління професійно підготовленими службовцями».

(витяг мовою оригіналу з Концепції кадетської освіти)

IV. Цели, принципы и задачи кадетского образования в Российской Федерации

4.1. Целями Кадетского образования являются:

- формирование федеральной системы кадетского образования как части государственной кадровой политики и государственной службы;
- подготовка государственных служащих, способных и готовых к службе и защите Отечества;
- комплектование государственного аппарата и органов государственного, муниципального и корпоративного управления профессионально подготовленными служащими.

- «4.2. Основні принципи кадетської освіти: [...] **пріоритет обов'язків служіння Вітчизні**; [...] на історичних кадетських традиціях служіння Вітчизні з дитинства і в атмосфері любові до Росії та її історії, що формується на основі базових національних цінностей; **на прикладах служіння Вітчизні видатних державних і військових діячів Росії, її Героїв** і на особистому прикладі своїх вчителів та вихователів; **підхід до виховання кадетів як гідних громадян Росії, патріотів**, творчих і відповідальних творців, **фахівців своєї справи, здатних до подолання труднощів життя і служби**, високоморальних, скромних, самовідданих і вірних вітчизняним культурно-історичним традиціям».

- *Методичні рекомендації Міністерства освіти і науки РФ, що стосуються діяльності кадетських класів, лист від 18.08.2017 р. № 08-1599.* **«З метою підготовки неповнолітніх учнів до військової або іншої державної служби, зокрема до державної служби російського козацтва, за ініціативою керівників відповідних загальноосвітніх закладів та учасників освітніх відносин можуть створюватися кадетські (козацькі кадетські) класи, оскільки освітні заклади самостійні у формуванні своєї структури».**

- «В целях **подготовки несовершеннолетних обучающихся к военной или иной государственной службе, в том числе к государственной службе российского казачества**, по инициативе руководителей соответствующих общеобразовательных организаций и участников образовательных отношений **могут создаваться кадетские (казачьи кадетские) классы, так как образовательные организации самостоятельны в формировании своей структуры».**

(витяг мовою оригіналу з листа від 18.08.2017 р. № 08-1599)

- *Методичні рекомендації Міністерства освіти і науки РФ, що стосуються діяльності кадетських класів, лист від 19.12.2017 р. № 08-2687.* «Організація виховної роботи в освітньому закладі кадетського типу здійснюється на підставі: [...] **формування основних якостей, властивостей, навичок, звичок, необхідних для успішного виконання обов'язків під час військової або державної служби».**

- *Положення про створення та функціонування кадетських/козацьких класів у загальноосвітніх організаціях Республіки Крим у 2023 році.* «1.4. **Завдання створення кадетських/козацьких класів: формування у здобувачів освіти загальної професійної орієнтації, зокрема на професії військово-прикладного спрямування та професії, пов'язані з державною цивільною службою; набуття здобувачами освіти первинних знань і компетенцій, необхідних для вибору професій військової та іншої державної служби, зокрема державної служби російського козацтва, формування мотивації до подальшого навчання у відповідних закладах вищої та середньої професійної освіти; [...] розвиток у здобувачів освіти спеціальних знань, умінь і навичок, морально-вольових і психологічних здібностей, необхідних для військової та іншої державної служб [...]».**

1.4. Задачи создания кадетских/казачьих классов:

- формирование у обучающихся общей профессиональной ориентации, в том числе на профессии военно-прикладной направленности и профессии, связанные с государственной гражданской службой;
- приобретение обучающимися первичных знаний и компетенций, необходимых для выбора профессий военной и иной государственной службы, в том числе государственной службы российского казачества, формирование мотивации к дальнейшему обучению в соответствующих образовательных организациях высшего и среднего профессионального образования;
- формирование и развитие у обучающихся традиционных российских ценностей, воспитание готовности к защите Отечества, верности конституционному и воинскому долгу, дисциплинированности, добросовестного отношения к учебе и труду;
- развитие у обучающихся специальных знаний, умений и навыков, морально-волевых и психологических способностей, необходимых для военной и иной государственной службы;
- физическое развитие обучающихся путем вовлечения их в активные занятия военно-спортивной деятельностью и прикладными видами спорта.

(Витяг мовою оригіналу з Положення № 971 від 01.06.2023)

- «Положення про створення і функціонування на території міста Севастополя кадетських класів в державних освітніх організаціях». «3.9. Виховання кадетів у державних освітніх організаціях базується на загальнолюдських цінностях, найкращих зразках національної культури та історії Російської держави, **видатних прикладах служіння Вітчизні на військовій службі та іншій державній службі**».

- Безпосередньо вказано на сайті школи (наприклад, МБЗЗ «Гвардійська школа № 1»), що метою кадетської освіти **є підготовка молоді до служіння батьківщині (тобто Росії) як на цивільному, так і на військовому поприщі**³⁴.

Визначення термінів відповідно до «Положення про створення і функціонування на території міста Севастополя кадетських класів в державних освітніх організаціях»³⁵.

Кадетська освіта — це державна передпрофільна підготовка і профільне навчання, що їх отримують громадяни РФ на базі основної та середньої загальної освіти, спрямовані на формування вмінь та навичок суспільно корисної діяльності, професійної орієнтації з метою раннього визначення вибору професії у сфері військової та цивільної державної служби;

кадетське виховання — це система роботи, що супроводжує процес навчання у кадетському класі, заснована на «історичних принципах кадетського виховання та підготовки молодого покоління до служби батьківщині»;

кадетські класи — передпрофільні та профільні класи, що реалізують програми основної загальної, середньої загальної освіти та компоненту кадетської освіти та виховання;

кадети — учні кадетських класів державних загальноосвітніх організацій;

кадетський компонент — це фіксований додатковий до загальноосвітньої підготовки зміст освіти, що визначається метою та завданнями кадетського класу.

34 <https://1gvardeiskaya.crimeaschool.ru/kadet>, архів: <https://archive.ph/DLHPq>

35 Переклад авторів.

Порядок створення та функціонування кадетських класів відповідно до «Положення про створення та функціонування кадетських/козачих класів у загальноосвітніх організаціях Республіки Крим у 2023 році»³⁶.

Кадетський клас створюється у загальноосвітній організації, яка реалізує програми початкової загальної, основної загальної, середньої загальної освіти з урахуванням годин позакласної діяльності та додаткових освітніх програм.

Загальноосвітня організація, що має кадетські класи, здійснює освітній процес з урахуванням додаткових загальноосвітніх програм за кадетським компонентом трьох рівнів освіти, встановлених законодавством РФ:

- 1 рівень — початкова загальна освіта (учні є вихованцями);
- 2 рівень — основна загальна освіта (учні стають кадетами після складання клятви 24 листопада, а також в інші дні «воєнної слави» та «пам'ятні дати», дні професійних свят співробітників силових структур — шефів кадетських класів);
- 3 рівень — середня загальна освіта (учні є старшими кадетами).

Навчатися в кадетському класі мають право учні 1–11 класів обох статей, які пройшли співбесіду та попереднє тестування.

Зараховує на навчання у 5–10 кадетський клас приймальна комісія, затверджена наказом директора загальноосвітньої організації. До складу комісії входять: директор загальноосвітньої організації, заступники директора з виховної та навчально-виховної роботи, військовий керівник, представники шефів, педагог-психолог, соціальний педагог, медичний працівник і класний керівник кадетського класу.

Вихованці 1–4 класів носять форму, але без кадетських погонів, з шевронами та емблемами. Учні 5 класу отримують погони після складання клятви кадета.

Обов'язковою умовою для кадетських класів є проведення навчально-тренувальних (польових) зборів (за винятком 9-х і 11-х класів). Загальноосвітня організація самостійно визначає терміни проведення навчально-тренувальних зборів (протягом навчального року організуються проміжні навчально-тренувальні збори, зокрема й під час навчальних канікул, профільної оздоровчої зміни в літньому таборі).

Значна увага приділяється відзначенню на ТОТ АР Крим та м. Севастополя 17 лютого «Дня кадета Росії», це один із інструментів нав'язування російської ідентичності та прив'язки дітей до Росії. У цей день проводять урочисті заходи, зокрема з представниками силових структур, державних відомств тощо, діти отримують привітання від «почесних гостей», нагороди, відзнаки. Такі події створюють атмосферу «важливості та значущості», підкреслюючи зв'язок з російською військовою історією та традиціями³⁷.

36 Переклад авторів.

37 <https://82.rosguard.gov.ru/News/Article/uchashhixsya-podshefnyx-klassov-pozdravili-s-dnem-kadeta-krymskie-rosgvardejcy>, архів: <https://archive.ph/wip/92uUs>; https://vk.com/wall-198062957_473, архів: <https://archive.ph/wip/Chi4C>; <https://82.mchs.gov.ru/deyatelnost/press-centr/novosti/4952534>, архів: <https://archive.ph/gwQX3>

Джерело: https://vk.com/wall-198062957_473, 25.02.2023, «урочистості» окупаційної влади з нагоди дня кадета в Ялтинській СШ № 11

Джерело: <https://82.rosguard.gov.ru/News/Article/uchashhixsya-podshefnyx-klassov-pozdravili-s-dnem-kadeta-krymskie-rosgvardejcy>, 18.02.2023, «привітання» з днем кадета працівниками Росгвардії учнів школи № 30 (ТОТ Сімферополя)

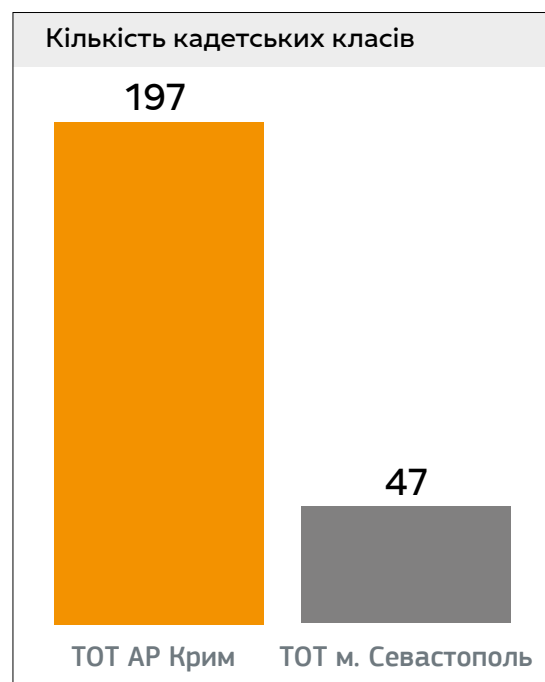
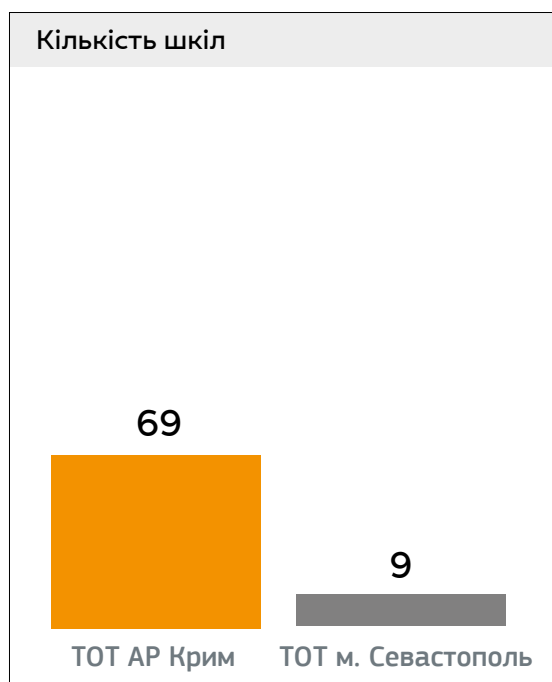
Кількість кадетських класів у школах, динаміка відкриття

Як зазначено на сайті «Шкільної академії імені Мальцева» міста Бахчисарай, відкриття нових кадетських класів та їх стрімке збільшення значною мірою зумовлене підтримкою з боку Президента Росії Путіна, Міністра оборони Шойгу, федеральних та регіональних органів влади, працівників кадетських навчальних закладів та ветеранських об'єднань. Також ідеться про те, що «у кадетства відкрилося друге дихання», завдяки «відродженню ідеології патріотизму в суспільстві, збереженню та відновленню історичної пам'яті, вітчизняних цінностей і традицій»³⁸. Про особливу увагу влади Росії до діяльності кадетських класів свідчить також те, що у 2018 році Путін заявляв про «динамічність розвитку кадетської освіти в РФ»³⁹.

За інформацією окупаційної влади Сімферополя, основна мета кадетського напрямку в освіті полягає в розвитку патріотичного виховання молоді, вихованні любові до «рідної країни» (тобто Росії) та **у профорієнтаційній роботі, щоб надалі учні здобували певні навички та переваги при вступі до профільних вищих навчальних закладів**. Згадується федеральний проєкт РФ «Патріотичне виховання громадян Російської Федерації» (рос. – «Патриотическое воспитание граждан Российской Федерации»), в якому пріоритетом у державній політиці Росії є створення для дітей умов з «виховання патріотизму»⁴⁰ (до Росії).

Ці фактори значно вплинули на збільшення кадетських класів, зокрема й на ТОТ АР Крим та м. Севастополя.

За результатами дослідження, у 2023/2024 навчальному році на ТОТ АР Крим та м. Севастополя виявлено щонайменше таку кількість кадетських класів та шкіл, в яких вони відкриті (прим. — *більш детально про методологію пошуку — в розділах 2.1. і 2.2. Звіту*):

38 <https://acbsh.crimeaschool.ru/kadety>, архів: <https://archive.ph/8huCG>

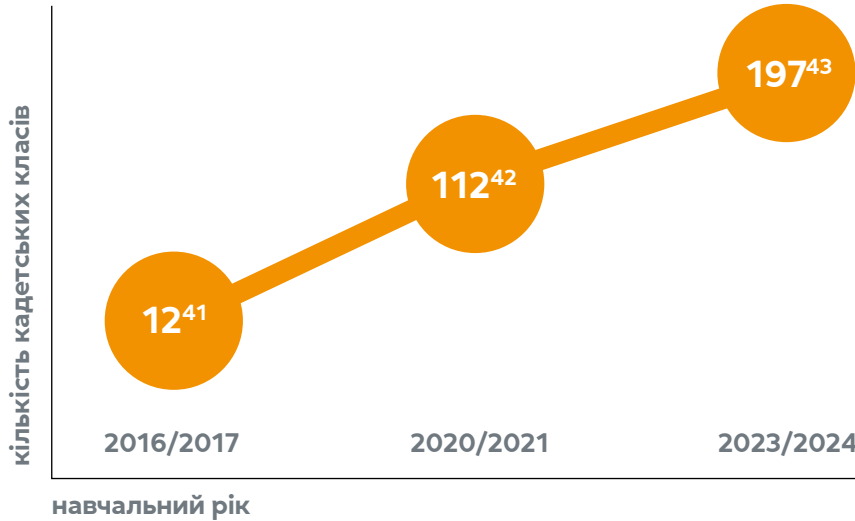
39 <https://www.pnp.ru/social/putin-otmetil-dinamichnost-razvitiya-kadetskogo-dvizheniya-v-rossii.html?ysclid=lypzwebkho885476447>, архів: <https://archive.ph/wip/NPhGs>

40 <https://simf.rk.gov.ru/articles/0cb8b46b-0b68-497c-9012-babfcb6b7dee?djmlnglnohngln>, архів: <https://archive.ph/HFOJb>

Із відкритих джерел вдалося встановити стрімке зростання кадетського компоненту в школах на ТОТ АР Крим та Севастополя за 10 років російської окупації:

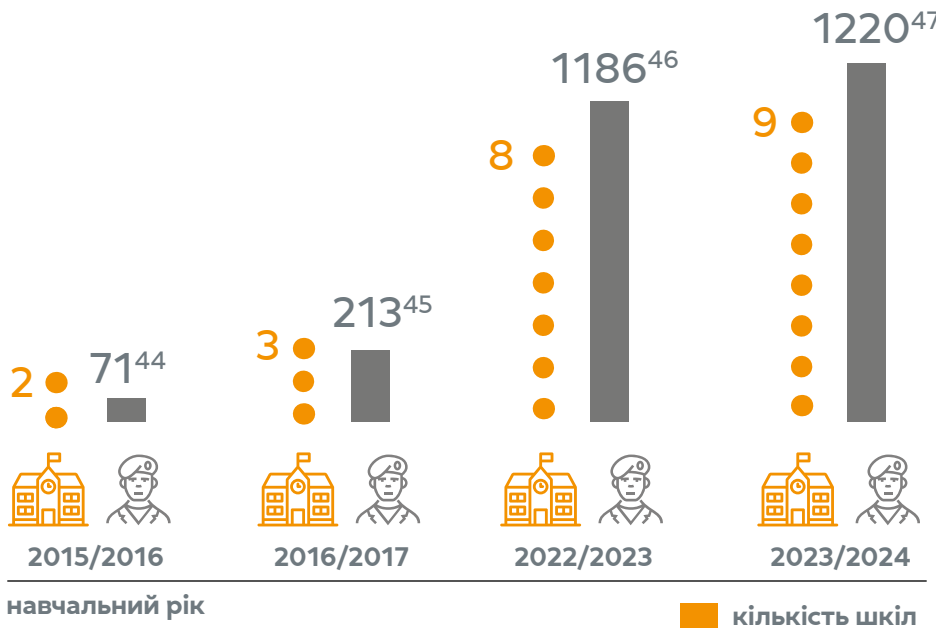
Динаміка відкриття кадетських класів на ТОТ АР Крим

У 2023/2024 навчальному році чисельність кадетських класів на ТОТ АР Крим, як порівняти з 2016/2017 навчальним роком, збільшилася у

16,4 разів.

Динаміка відкриття шкіл з кадетськими класами на ТОТ Севастополя та залучення дітей:

У 2023/2024 навчальному році кількість дітей у кадетських класах на ТОТ Севастополя, як порівняти з 2015/2016 навчальним роком, збільшилася у

17,2 разів.

41 <https://crimea-news.com/other/2017/08/29/318029.html>, архів: <https://archive.ph/rcbMJ>

42 <https://vesti-k.ru/news/2021/03/07/ryady-patrioticheskikh-organizacij-kryma-popolnili-10-000-yunarmejcev/?ysclid=lpbl5nm6dc938610056>, архів: <https://archive.ph/gi8nl>

43 Виявлено під час проведення цього дослідження.

44 <https://sevastopol.su/news/dlya-budushchih-sledovateley-i-spasateley-v-sevastopole-otkrylis-kadetskie-klassy>, архів: <https://archive.ph/SdNpQ>

45 <https://sevastopol.su/news/vsem-sevastopolskim-shkolam-razreshili-sozdavat-kadetskie-klassy/?ysclid=lon22ecu7o136402774>, архів: <https://archive.ph/Xq6th>

46 <https://edu.sev.gov.ru/about/podvedomstvennyye-uchrezhdeniya/srednee-obshchee-obrazovanie/?ysclid=lpbau9p rn7520786365>, архів: <https://archive.ph/wip/upM41>

47 Виявлено під час проведення цього дослідження.

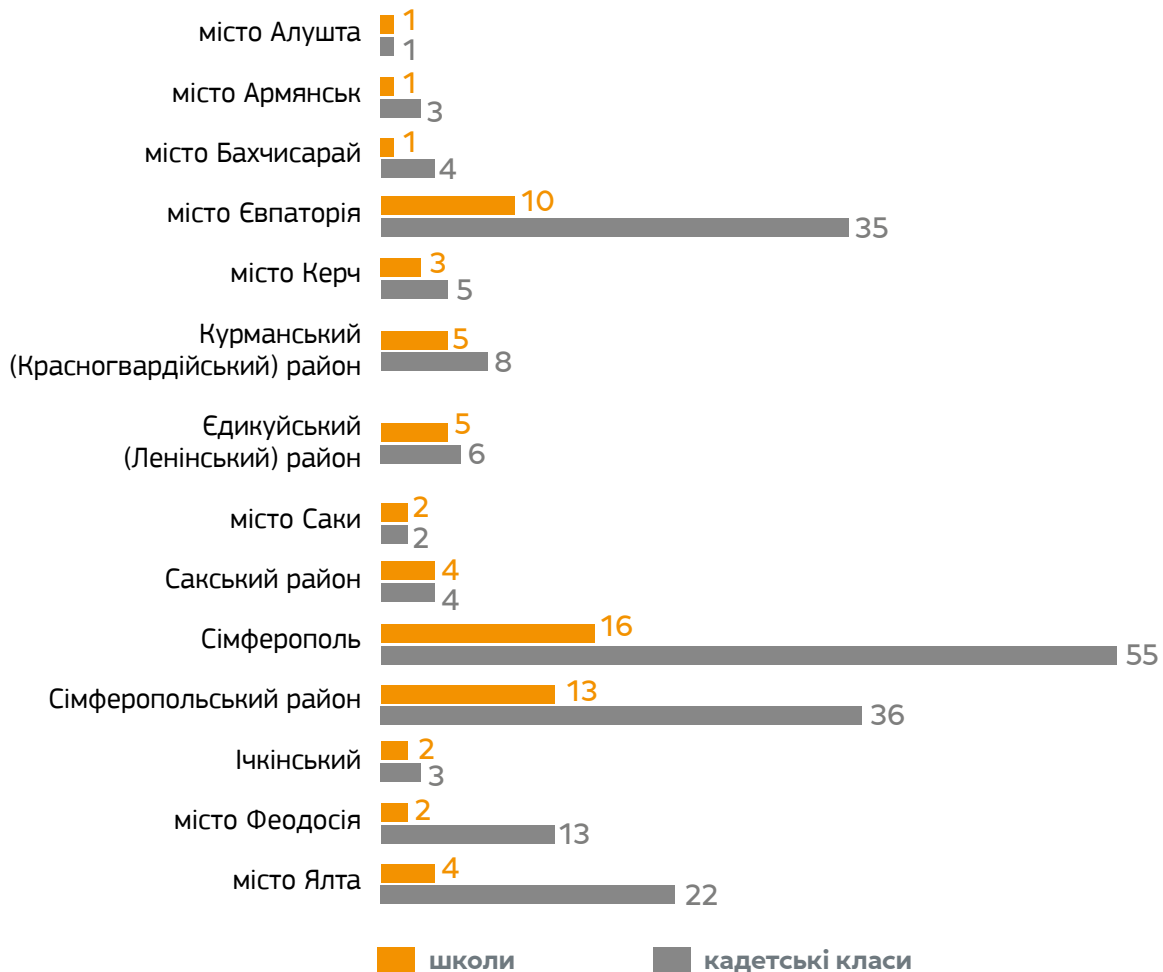

2.1. ТОТ АР Крим

За повідомленням так званого міністра освіти, науки і молоді Республіки Крим⁴⁸ Валентини Василівни Лаврик, останній дзвоник 2023/2024 на ТОТ АР Крим пройшов у 539 загальноосвітніх організаціях⁴⁹. Щодо кадетського компоненту в освіті: в серпні 2023 року окупаційна влада повідомляла про 64 школи, в яких відкрито 191 кадетський клас⁵⁰, а в травні 2024 року про 217 кадетських та козачих класів (разом), в яких навчається 4850 дітей⁵¹.

З метою перевірки наявності кадетських класів проводився моніторинг сайтів і сторінок в соціальних мережах шкіл з Реєстру акредитованих освітніх організацій, розташованих на території Республіки Крим (далі — Реєстр)⁵². За результатами моніторингу **було виявлено 69⁵³ закладів, в яких відкрито мінімум 197 кадетських класів⁵⁴** (2023/2024 навчальний рік).

Кількість кадетських класів та шкіл, в яких вони відкриті, на ТОТ АР Крим (за регіонами):

48 <https://monm.rk.gov.ru/structure/8df67e56-1dde-459b-acfa-47f2befc6800>, архів: <https://archive.ph/wip/Q0fvn>

49 https://vk.com/wall569927041_2799, архів: <https://archive.ph/ZRNSQ>

50 <https://crimea24tv.ru/content/v-voinskoy-chasti-krima-proshla-uchebnaya/>, архів: <https://archive.ph/BbDgZ>

51 https://vk.com/wall569927041_2803, архів: <https://archive.ph/mH5UR>

52 Реєстр <https://monm.rk.gov.ru/structure/68dfecae-121d-43d8-8b21-ead35dac200f>, архів: <https://archive.ph/Rao2d>

53 Реальна кількість шкіл із кадетськими класами може відрізнятись.

54 Реальна кількість кадетських класів може відрізнятись.

Як бачимо, регіони на ТОТ АР Крим, в яких найбільше як шкіл, так і кадетських класів — це 1) місто Сімферополь — 16 шкіл / 55 класів, 2) Сімферопольський район — 13 шкіл / 36 класів та 3) місто Євпаторія — 10 шкіл / 35 класів. На ТОТ Ялти дисонує чисельність кадетських класів та шкіл, в яких вони відкриті. У місті є чотири загальноосвітні заклади з кадетськими класами, що значно менше, ніж у «лідерів» і на рівні Сакського району. Проте кількість кадетських класів у Ялті становить 22, що значно перевищує показник району і наближається до показників регіонів з найбільшою чисельністю.

Що ж до спрямованості кадетських класів, тут вражає «різноманіття». До відкриття під власним патронатом залучаються силові та військові структури, державні органи, організації з патріотично-військовим видом діяльності тощо. Вони беруть активну участь у вихованні учнів кадетських класів, проводять для них заходи військового та «патріотичного» характеру, агітаційну роботу щодо вступу до ВНЗ їх підпорядкованості. Тобто створюють усі умови для того, щоб діти пов'язали своє майбутнє зі службою в державних (силових, військових) органах РФ та ідентифікували себе як громадян Росії.

ТОТ АР Крим «лідидує» у створенні кадетських класів Слідчого комітету в Росії, про що повідомив так званий керівник Головного слідчого управління Слідчого комітету РФ по Республіці Крим Володимир Миколайович Терентьев⁵⁵. За його словами, «переважно такі класи зосереджені на заході Криму та в столиці республіки», і у найближчому майбутньому кадетські класи відкриють у східній «неохопленій» частині півострова.

У більшості випадків вдалося відстежити або ймовірно встановити, яке спрямування мають кадетські класи на ТОТ АР Крим, втім у поодиноких випадках точно сказати неможливо.

Розподіл кадетських класів за направленістю на ТОТ АР Крим^{56,57}:

55 <https://crimea-radio.ru/v-shkolakh-vostochnogo-krima-otkroyut-kad/?ysclid=lsna2efzki176250499>, архів: <https://archive.ph/mLLBY>

56 Реальний розподіл кадетських класів за спрямованістю може відрізнятись.

57 Кількість кадетських класів за спрямованістю становить 190, що на 7 класів менше за кількість виявлених на ТОТ АР Крим (197 класів). Така розбіжність виникла через те, що з 11 кадетських класів МБЗЗ «Ялтинська СШ № 11» сформований «Кадетський корпус імені імператора-мироотворця Олександра III» і його обліковано як один за 4 напрямками, які є в школі: МНС, МВС, ПКС, Росгвардія.

З наведеної діаграми бачимо, що найбільше кадетських класів за направленістю — це 1) МНС — 44 класи; 2) «морська» спрямованість (Чорноморський флот ВМФ, «Військово-морська академія», «Державний морський університет імені адмірала Ушакова» міста Новоросійськ тощо) — 27 класів, 3) МВС — 17 класів. А також Прикордонна служба ФСБ та повітрянодесантні війська («десантники») — 16 та 15 кадетських класів відповідно.

Також у 10 школах одночасно наявні кадетські класи з різною направленістю, наприклад, в МБЗЗ «Школа № 3 ім. Гарнаєва міста Феодосії Республіки Крим» — це 1 клас МНС, 1 — МВС, 3 — «морська» (в/ч 09703-Л, військово-морський порт Феодосії), 1 — Слідчий комітет та 1 клас ДТСААФ (ДОСААФ).

Незважаючи на те, що МНС є міністерством РФ з цивільної оборони, учні кадетських класів цього відомства так само багато уваги приділяють фізичній, військовій та стройовій підготовці, навичкам виживання в екстремальних умовах⁵⁸ і беруть участь у різних «військово-патріотичних» заходах, молодіжних рухах: вступають до всеросійського руху «Юнармія» (рос. – «Юнармия»)⁵⁹, долучаються до флешмобу, присвяченого «десятій річниці кримської весни»⁶⁰ і виконують гімн Росії⁶¹, активні учасники акції «Алея Перших» (рос. – «Аллея Первых») від «Руху перших» (рос. – «Движения первых»), присвяченої так званому дню «возз'єднання» Росії з «ДНР», «ЛНР», Запорізькою та Херсонською областями⁶² тощо. Найбільше кадетських класів за спрямованістю МНС в окупованих Сімферополі та Сімферопольському районі (по 10) і в Євпаторії (7).

2.2. Місто Севастополь

У звіті так званого заступника губернатора міста Севастополя від 11.12.2023 року «Про реалізацію у 2022 році основних завдань Департаменту освіти й науки міста Севастополя, спрямованих на проведення єдиної державної політики у сфері освіти в місті Севастополі»⁶³ йдеться, що у 2022 році на базі 8 шкіл Севастополя функціонували 43 кадетські класи за різними відомчими напрямками, у яких навчалися 1186 кадетів.

З відкритих джерел відомо, що на кінець 2023/2024 навчального року на ТОТ Севастополя працювало 69 шкіл⁶⁴. Для перевірки наявності у школах кадетських класів досліджувалися їх сайти та сторінки у соціальній мережі «Вконтакте» зі списку загальноосвітніх організацій ТОТ Севастополя⁶⁵: за результатами моніторингу **виявлено 9⁶⁶ закладів, у яких відкрито мінімум 47 кадетських класів⁶⁷.**

58 <https://82.mchs.gov.ru/deyatelnost/press-centr/novosti/4682675>, архів: <https://archive.ph/KclCy>

59 <https://suvorovskaya.krymschool.ru/site/pub?id=431>, архів: <https://archive.ph/l46o5>

60 Так Росія називає окупацію АР Крим.

61 https://vk.com/wall-217247093_916, архів: <https://archive.ph/rCZZb>

62 https://vk.com/wall-202603375_906, архів: <https://archive.ph/Lybxl>

63 https://sevizakon.ru/view/kontrolnaya_deyatelnost/otchety_pravitelstva_goroda/dep_obr/otchoty/, архів: <https://archive.ph/wip/yOGbP>

64 <https://sevastopol.bezformata.com/listnews/sevastopolskih-shkolah-zvuchat-poslednie/131979185/>, архів: <https://archive.ph/EQxCQ>

65 Список загальноосвітніх організацій опублікований на сайті так званого Департаменту освіти міста Севастополя: <https://edu.sev.gov.ru/about/podvedomstvennye-uchrezhdeniya/srednee-obshchee-obrazovanie/?ysclid=lpbau9prn7520786365>, архів: <https://archive.ph/upM41>

66 Реальна кількість шкіл з кадетськими класами може відрізнятись.

67 Реальна кількість кадетських класів може відрізнятись.

Розподіл кадетських класів за направленістю на ТОТ Севастополя:⁶⁸

З наведеної діаграми бачимо, що найбільше кадетських класів за спрямованістю — це: МВС — 16; Слідчий комітет — 9; «морська» (ВМФ) — 8. Також, на відміну від ТОТ АР Крим, в окупованому Севастополі в межах певної школи кадетські класи лише однієї направленості.

Кадетські класи у школах на ТОТ АР Крим

У цьому розділі наводиться загальна характеристика кадетського компоненту в школах на ТОТ АР Крим, з розбивкою за регіонами, та опис заходів із залученням кадетів.

Додаток 1 до Звіту містить перелік шкіл на ТОТ АРК Крим, в яких функціонують кадетські класи у 2023/2024 навчальному році, з інформацією щодо: розташування, директора, кількості кадетських класів, року відкриття й направленості.

3.1. Місто Алушта

У місті відкритий один кадетський клас в одній школі: рік відкриття — 2023/2024 навчальний рік; кадетський клас відкритий на 2 рівні (основна загальна освіта) — 5 клас; направленість — МНС, так званий відділ наглядової діяльності та профілактичної роботи в місті Алушта управління наглядової діяльності та профілактичної роботи Головного управління МНС Росії в Республіці Крим.

Заходи за участю кадетів на ТОТ Алушти (вибірково):

- у 2023/2024 навчальному році на базі школи-ліцею № 1 Алушти був відкритий перший у місті кадетський клас (серед загальноосвітніх шкіл), який у грудні 2023 року залучають до відкриття експозиції, присвяченої випускнику школи, що загинув під час так званої СВО⁶⁹;

- напередодні 23 лютого 2024 року («день захисника вітчизни» в РФ) кадети Кримського кадетського корпусу відвідували школи міста, зокрема і школу-ліцей № 1, з профорієнтаційною бесідою щодо правил вступу в Кадетську школу-інтернат⁷⁰.

69 https://vk.com/wall-128215760_8370, архів: <https://archive.ph/yYTFQ>

70 https://vk.com/wall-217307799_1103, архів: <https://archive.ph/wip/b4IXP>; https://vk.com/wall-128215760_5722, архів: <https://archive.ph/fdvQ0>

3.2. Місто Армянськ

У місті відкриті три кадетські класи в одній школі: рік відкриття першого кадетського класу — 2021/2022 навчальний рік; кадетські класи відкриті на 2 рівні (основна загальна освіта) — з 5 по 7 класи.

Заходи за участю кадетів СЗШ № 1 Армянська (вибірково):

- в квітні 2024 року кадети 7-Б класу брали участь у відкритті «Вахти пам'яті поколінь “Пост № 1”» (рос. – «Вахты памяти Поколений “Пост № 1”»)⁷¹;
- напередодні 9 травня («день перемоги» в РФ) у 2024 році кадети долучилися до онлайн-марафону «Синя хусточка» (рос. – «Синий платочек») з підтримкою військовослужбовців, які беруть участь у війні проти України: **«Ми перемогли тоді, переможемо і тепер! Бійцю, бийся, як дід!»** — цитата із відеозвернення дітей⁷². Тобто дітям вклали в голови маніпулятивне повідомлення «діди воювали», що його активно застосовує російська пропаганда, виправдовуючи війну проти України. Цією тезою РФ ототожнює Україну з нацистською Німеччиною і переконує людей, у цьому разі українських дітей, що як «діди воювали» проти нацизму, так і тепер їхні онуки повинні воювати проти «нацистів-українців»;

- кадетів регулярно залучають до вносу прапора РФ на урочистій щотижневій лінійці⁷³, яка в школах на ТОТ проводиться щопонеділка (винос та підняття російського прапора, виконання гімну). У такий спосіб у дітей посилюють відчуття значущості, «приналежності до Росії» та «елітності» статусу кадета.

71 https://vk.com/wall-203363960_1974, архів <https://archive.ph/wip/lPuzr>

72 https://vk.com/wall-203363960_2024, архів <https://archive.ph/wip/SoqZd>

73 https://vk.com/wall-203363960_1357, архів: <https://archive.ph/wip/TB36a>; https://vk.com/wall-203363960_1448, архів: <https://archive.ph/wip/gfTg4>

3.3. Місто Бахчисарай

У місті відкриті чотири кадетські класи в одній школі: рік відкриття першого кадетського класу — 2020/2021 навчальний рік; кадетський клас відкритий на 2 рівні (основна загальна освіта) — 5–8 класи; направленість — загальновійськова, співпраця із мілітаристською організацією — бахчисарайським відділенням «Бойового братства»⁷⁴ (рос. — «Боевое братство»).

З метою розвитку кадетської освіти школа уклала угоду про співпрацю з Бахчисарайським відділенням всеросійського товариства ветеранів «Бойове братство»⁷⁵ («Боевое братство»), одним із напрямів якого є «формування та розвиток у молодого покоління високих моральних якостей громадянина-патріота, **здатного і готового стати на захист державних інтересів, територіальної цілісності та конституційного ладу країни**»⁷⁶. Окрім того, урочисті заходи Шкільної академії імені Мальцева, пов'язані з діяльністю кадетських класів, відвідують представники громадської організації «Російське кадетське братство» (рос. — «Российское кадетское братство»), Прикордонної служби ФСБ в регіоні, Військового Чорноморського морського училища тощо, що також може свідчити про співпрацю з цими організаціями й установами щодо кадетських класів. А в 2021 році на урочистій присязі кадетів школи був присутній так званий голова Верховної Ради Республіки Крим Володимир Андрійович Константинов⁷⁷.

Заходи за участю кадетів Шкільної академії імені Мальцева (вибірково):

- зустріч кадетів з учасниками т. зв. СВО, під час якої військовослужбовці розповіли, як вони «захищають батьківщину» (тобто воюють проти українців)⁷⁸;
- участь в арт-проекті «ZOV Батьківщини» (рос. — «ZOV Родины»), який проходив напередодні «дня захисника вітчизни» (23 лютого)⁷⁹;
- виконували пісню «Служить Росії» до дня РФ⁸⁰ (12 червня);
- 02.05.2024 року серед учнів кадетських класів відбулися військово-польові збори, які проходили в декілька етапів: навички стрійової підготовки; розбір і складання автомата, надання першої медичної допомоги, спортивна естафета⁸¹.

74 <https://cdn.crimeaschool.ru/organization-37/1e94e94d3da5418db2199c6a05a7b309>, архів: <https://archive.ph/jZCkC>

75 <https://cdn.crimeaschool.ru/organization-37/1e94e94d3da5418db2199c6a05a7b309>, архів: <https://archive.ph/jZCkC>

76 <https://bbratstvo.com/tseli-i-zadachi>, архів: <https://archive.ph/3g6hm>

77 <https://crimea-eparhia.ru/bakhchisaray/21719-pomoshchnik-blagochinnogo-bakhchisarajskogo-tserkovnogo-okruga-prinyal-uchastie-v-torzhestvennoj-tseremonii-posvyashcheniya-v-kadety-uchashchikhsya-mbou-uvk-shkolnaya-akademiya>, архів: <https://archive.ph/RNZyN>

78 https://vk.com/wall-190507622_5380, архів: <https://archive.ph/ihYe1>

79 https://vk.com/wall-190507622_5628, архів: <https://archive.ph/gN6ml>

80 https://vk.com/wall-190507622_6904, архів: <https://archive.ph/wip/l09g5>

81 https://vk.com/wall-190507622_6452, архів: <https://archive.ph/BwQMA>

3.4. Місто Євпаторія

У місті відкрито 35 кадетських класів у 10 школах: рік відкриття першого кадетського класу — 2017 (1 школа); 2023/2024 навчальний рік — продовжують відкриватися кадетські класи (2 школи); найбільша кількість кадетських класів — 2 рівень: основна загальна освіта (5–9 класи), загалом у місті функціонують на всіх 3 рівнях — з 1 по 11 клас; найпоширеніші направленості: МНС — 7 класів, Слідчий комітет — 7 класів.

Євпаторія — єдиний населений пункт на ТОТ АР Крим, в якому виявлені кадетські класи за прокурорською направленістю: 4 класи відкриті в СЗШ «Дитячий сад № 17 міста Євпаторія», зокрема у 2023/2024 навчальному році сформований **«прокурорський» кадетський клас із першокласників**⁸², до якого зарахували 34 дітей. Загалом у цій школі найбільше кадетських класів у місті — щонайменше 9. У п'яти інших кадетських класах цієї школи направленість «космічна»: безпосередній «шеф» — військова частина 81415 Головного випробувального космічного центру імені Тітова Міністерства оборони Російської Федерації, з якою укладено угоду про співпрацю⁸³.

Друга за кількістю відкритих кадетських класів — СШ № 16. Перший кадетський клас у цій школі був відкритий у 2017 році⁸⁴ під патронатом т. зв. слідчого відділу в місті Євпаторія Головного слідчого управління Слідчого комітету РФ в Республіці Крим і місті Севастополі⁸⁵. Згідно з «Планом проведення практичних занять [...] у МБОУ «СШ № 16 ім. Іванова» міста Євпаторія», з кадетами 5–11 класів проводять заняття й заходи, які заохочують та готують дітей до служби у Слідчому комітеті:

- вивчення Кодексу етики та службової поведінки співробітників Слідчого комітету, «Порядку носіння форменого обмундирування співробітника Слідчого комітету Росії», Кодексу кадетської честі;
- проведення «Уроку мужності» запрошеними ветеранами «Великої Вітчизняної війни», бойових дій та слідства;
- взаємодія з ветеранами слідства;
- зустріч кадетів з членами міжрегіональної громадської організації «Союз ветеранів слідчих органів» та інше⁸⁶.

У НСШ міста Євпаторії учні кадетських класів (10 з 38 в 2021/2022 навчальному році) є членами руху «Юнармія» (рос. – «Юнармия»)⁸⁷, а в СШ № 13 кадети — це й «Орлята Росії» (рос. – «Орлята России»)⁸⁸. Залучення кадетів у молодіжні рухи (військового, патріотичного спрямування) є ще одним способом підсилення впливу на формування у дітей лояльності до Росії, її політичного режиму та військової політики. Такі учні кадетських класів майже весь час перебувають у середовищі, де їм постійно нав'язують наративи РФ, зокрема й ті, що виправдовують агресію проти України тезою про «ісконно російський Крим» та в пропагандистському дусі подають історію та культуру Росії.

82 https://vk.com/wall-62982234_32864, архів: <https://archive.ph/B7ltN>

83 https://mbou17.krymschool.ru/upload/ts17solnishko_new/files/a3/ac/a3ac2efb0d173652c2bb07fd5625b86b.pdf, архів: <https://archive.ph/mYEoT>; https://mbou17.krymschool.ru/upload/ts17solnishko_new/files/00/26/002683539c63b4bde8966d4d57cb47fd.pdf, архів: <https://archive.ph/wip/J2gwx>

84 <https://16ev.krymschool.ru/site/pub?id=24>, архів: <https://archive.ph/5Wspz>

85 <https://e-zdravnitsa.ru/index.php?area=1&p=news&newsid=22775>, архів: <https://archive.ph/w97nj>

86 https://16ev.krymschool.ru/upload/rksc1549_new/files/ba/60/ba60cf328a3bb3037d15640ea852a113.pdf, архів: <https://archive.ph/Kt7AQ>; https://16ev.krymschool.ru/upload/rksc1549_new/files/b4/c6/b4c6839a5c5755ca8f8dae7ff7a88a15.pdf, архів: <https://archive.ph/cvu5W>

87 https://novoozernoe.krymschool.ru/upload/rkscnovoozernoe_new/files/65/c2/65c29598c20a8506f51cd1f9b352adb9.pdf, архів: <https://archive.ph/vvbNt>

88 https://m.vk.com/wall-173614903_1917, архів: <https://archive.ph/wip/Tt5fo>

Заходи за участю кадетів на ТОТ Євпаторії (вибірково):

- зустріч кадетів НВК «Інтеграл» із т. зв. військовим комісаром Республіки Крим, полковником Юрієм Васильовичем Лимарем, який **розповів учням про вступ до військових ВНЗ**⁸⁹,

- кадети СЗШ «Дитячий сад № 17 міста Євпаторія» взяли участь у муніципальному етапі Все-російської військово-спортивної гри «Перемога» (рос. – «Победа»), метою якої є формування навичок початкової військової підготовки, виховання почуття «патріотизму» до Росії, а також залучення молоді до занять саме військово-прикладними видами спорту⁹⁰. Учні кадетських класів НВК «Інтеграл» також були учасниками гри військового спрямування «Зірничка» (рос. – «Зарничка»)⁹¹,

- у СШ № 16 кадети — постійні учасники ходи «Безсмертний полк» (рос. – «Бессмертный полк»)⁹². Основне завдання акції — виховання у дітей на ТОТ поваги до «героїчного минулого» Росії. Тобто нав'язування їм історичної приналежності до країни-окупанта через вшанування «героїв» минулого та гордість за російську історію, внаслідок чого стирається українська ідентичність дітей;

89 https://vk.com/wall-110050829_576, архів: <https://archive.ph/kj5lB>

90 https://vk.com/wall-212348291_134, архів: <https://archive.ph/pyPyE>

91 https://vk.com/wall-110050829_2887, архів: <https://archive.ph/1cqGq>

92 <https://crim.sledcom.ru/Kadety/item/1390154/>, архів: <https://archive.ph/laADe>; <https://crim.sledcom.ru/Kadety/item/1390157/>, архів: <https://archive.ph/VFJ1v>

- кадет СШ № 11 — учасник регіональної акції «Я також буду батьківщину захищати» (рос. – «Я тоже буду Родину защищать»). На сторінці школи у «Вконтакте» вказано:

*«Я точно знаю, що **моє життя буде пов'язане з армією.** Кожен день **переглядаючи зведення СВО,** розумію, що **наші захисники здійснюють мить-у-мить героїчні вчинки.** **Готую себе до служби в збройних силах Росії, відвідуючи військово-патріотичний клуб “Патріот”, керівником якого є професійний військовик і учасник СВО.** Для нас **він є прикладом і героєм.** Ми вивчаємо тактику і стратегію, займаємося спортом, ходимо в походи до місць воєнної слави, беремо участь у різних патріотичних заходах»⁹³.*

Цей текст ілюструє не просто процес агітації дітей на ТОТ до служби у військових формуваннях РФ, а **реальний результат від такої протиправної діяльності: дитина пов'язує своє майбутнє зі службою у збройних силах Росії і участю у війнах на її боці.** Такий вибір хлопця через те, що тривалий час він перебував під впливом зокрема керівника клубу, військового й учасника т. зв. СВО, який слугує для дітей «прикладом і героєм», що підсилює їхню мотивацію до військової служби.

3.5. Місто Керч

У місті відкриті 5 кадетських класів у 3 школах: рік відкриття першого кадетського класу — 2008 рік (1 навчальний заклад), 2018 рік — відкриті ще в 2 школах; кадетські класи охоплюють основну й середню загальні освіти (5–11 класи); 3 класи за направленістю МНС.

У 2023/2024 навчальному році у Керченському інтернаті-лицей мистецтв функціонують два кадетські класи. Перехід навчального закладу, зокрема і кадетських класів, на російські освітні стандарти та у підпорядкування окупаційній владі відбувся одразу після анексії АР Крим Росією. Вже 01.05.2014 року кадети брали участь у параді з російськими прапорами⁹⁴, у супроводі (на фото позаду дітей, без головного убору) вихователя кадетських класів — **військового Олега Миколайовича Гаркуші**⁹⁵. Хоча ще в жовтні 2013 року на сайті лицю розміщена новина про відвідування кадетами Севастопольської бази Військово-Морських Сил, на запрошення командування Військово-Морських Сил Збройних Сил України, говориться про

93 https://vk.com/wall-186923786_4820, архів: <https://archive.ph/BlyBl>

94 https://licey-iskusstv.ru/news/1_maja/2014-05-07-348, архів: <https://archive.ph/wip/8PmjE>

95 https://licey-iskusstv.ru/index/garkusha_oleg_nikolaevich/0-194, архів: <https://archive.ph/xVahL>

важливість прищеплювати юному поколінню гордість за свою країну, тобто Україну, повагу до історії її народу⁹⁶. Тепер дітей активно залучають до участі у заходах, які проводить російська окупаційна влада в регіоні.

Окрім загальношкільних предметів і музично-хореографічних занять (специфіка цих кадетських класів, враховуючи профіль закладу), кадети навчаються за програмою курсу позашкільної діяльності «Юний кадет»: знайомляться зі статутами ЗС Росії, займаються стройовою та фізичною підготовкою, опановують сучасну стрілецьку зброю тощо⁹⁷.

На сайті ліцею розміщений наказ № 143 від 04.06.2024 року «Про формування кадетського класу на 2024/2025 навчальний рік» на базі 5-А класу в складі 30 учнів (як дівчат, так і хлопців) та призначено вихователем — Гаркушу⁹⁸.

Заходи за участю кадетів на ТОТ міста Керч (вибірково):

- кадети Керченського інтернату-ліцею мистецтв взяли участь у церемонії відкриття виставки, присвяченої т.зв.СВО, на якій були представлені тактичне спорядження бійців та предмети побуту⁹⁹;

- учні кадетських класів школи № 4 та школи - морського технічного ліцею взяли участь у літературному флешмобі «Генералісимус Суворов», мета якого — долучити кадетів до культурно-історичної спадщини на прикладі особистості Суворова, сприяти формуванню таких якостей, як «воля до перемоги, самовідданість, вірність присязі, наполегливість, любов до батьківщини» (тобто Росії)¹⁰⁰. На прикладі російського полководця та сучасних військовослужбовців українським дітям нав'язується російська ідентичність та необхідність вірно служити Росії, зокрема і на полі бою.

96 https://licey-iskusstv.ru/news/kerchenskie_kadety_na_marshe_pamjati/2013-10-31-298, архів: <https://archive.ph/wip/LNvE6>

97 <https://shareslide.ru/pedagogika/kadety-kerchenskogo-litseya-iskusstv>, архів: <https://archive.ph/U49b5>

98 https://licey-iskusstv.ru/Dokument/pologenia/23-24/o_formirovanii_kadetskogo_klassa.pdf, архів: <https://archive.ph/g2vTc>

99 https://vk.com/wall-217347489_248, архів: <https://archive.ph/LkV5i>

100 https://vk.com/wall-217247093_650, архів: <https://archive.ph/bQA09>; https://vk.com/wall-212958140_162, архів: <https://archive.ph/6F70a>

3.6. Курманський (Красногвардійський) район¹⁰¹

У районі відкрито 8 кадетських класів у 5 школах: рік відкриття першого кадетського класу — 2021 (2 школи); 2023/2024 навчальний рік — продовжують відкриватися кадетські класи (2 школи); кадетські класи охоплюють основну загальну освіту (5–9 класи); спрямованість кадетських класів — МНС (3), МВС (2), морська піхота (2), прикордонна служба ФСБ (1).

Відкриття кадетського класу морської піхоти в Олександрівській школі стало можливим завдяки укладанню угоди про співпрацю і спільну діяльність між школою та 810-ю окремою гвардійською бригадою морської піхоти¹⁰². У ході навчально-виховного процесу в кадетському класі виконують такі завдання: виховання учнів «на духовних і моральних основах, що забезпечують дієве служіння вітчизні», тобто Росії; «відродження духовних, історичних і військово-патріотичних традицій російського війська»; «фізичне, військово-патріотичне виховання учнів», а також **підготовка молоді до служби у Збройних Силах РФ**.

У Петрівській школі № 1 з 2021 до 2026 року має діяти програма «Кадетський клас», у якій зазначено, що в основу формування моделі військово-патріотичного виховання у кадетському класі покладена організація **державної системи патріотичного виховання** (прим. – російської). І на думку авторки програми (заступниці директора школи Наталії Павлівни Очеретько) — саме в умовах кадетської освіти найбільш ефективним є формування всіх якостей особистості («громадянина-патріота») в межах військово-патріотичного виховання. Одним із компонентів такого виховання вона називає «формування в учнів високої патріотичної свідомості, ідей служіння батьківщині (прим. — тобто Росії), **здатності до її збройного захисту**»¹⁰³. Авторка визнає кадетський компонент в освіті дієвим інструментом державної політики РФ із патріотичного виховання та підготовки учнів кадетських класів, зокрема і в Петрівській школі № 1, до військової служби в Збройних Силах РФ та можливої участі у війні на боці Росії.

Заходи за участю кадетів на ТОТ Курманського (Красногвардійського) району (виріково):

- проведення навчально-тренувальних зборів для кадетського класу Восходненської школи. У програмі занять: фізична, вогнева та стройова підготовки, діти відпрацьовували практичні навички з названих дисциплін¹⁰⁴;
- учням 5 кадетського класу Олександрівської школи організована зустріч з випускником школи і тепер учасником т. зв. СВО Дмитрієм Олександровичем Решетиллом, який обговорив з кадетами поняття «мужності, обов'язку, честі та патріотизму»¹⁰⁵;
- кадети МНС Петрівської школи № 1 брали участь в муніципальному етапі міжрегіонального творчого конкурсу «Ми — спадкоємці Перемоги» (рос. – «Мы — наследники Победы»), мета якого — «зберегти в пам'яті підростаючого покоління історію батьківщини» (прим. – Росії), «подвиги пращів» і нинішніх учасників т. зв. СВО¹⁰⁶. Так дітям проводять паралелі між «великою вітчизняною війною» та «СВО», виправдовуючи розпочату Росією війну проти України необхідністю захисту від «нацистів» та перекладаючи провину за акт агресії на Україну;

101 Постановою ВРУ від 12 травня 2016 року № 1352-VIII Красногвардійський район АР Крим перейменовано на Курманський, а також населений пункт в районі Октябрьське на Біюк-Онлар.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1352-19/ed20230907#Text>, архів: <https://archive.ph/wip/Fp9rT>

102 https://aleksandrovskaia.krymschool.ru/upload/rkscaleksandrovskaia_new/files/13/cd/13cdf672e37e5120cb562e993b74737e.pdf, архів: <https://archive.ph/MJrHb>

103 https://skola1-petrovka.krymschool.ru/upload/rkscskola1_petrovka_new/files/99/2c/992ce65c63bc4d65934a2bfd82e4d372.pdf, архів: <https://archive.ph/Plwaj>

104 https://voshod.krymschool.ru/?section_id=370, архів: <https://archive.ph/wip/YdLsn>

105 https://vk.com/wall-217079487_596, архів: <https://archive.ph/C73VS>

106 https://vk.com/wall-214910068_198168, архів <https://archive.ph/wip/7xpjf>

- у Петрівській школі № 1 на традиційних урочистих лінійках з винесенням державних прапорів та виконанням гімнів «почесне» право внести прапори РФ та АР Крим надається саме кадетам¹⁰⁷.

3.7. Єдикуйський (Ленінський) район¹⁰⁸

У районі відкриті 6 кадетських класів у 5 школах: рік відкриття першого кадетського класу — 2020 (1 школа); у 2023/2024 навчальному році продовжують відкриватися кадетські класи — 1 школа/ 1 клас під патронатом «Слідчого комітету Росії у Ленінському районі»¹⁰⁹; кадетські класи охоплюють основну загальну освіту (5–9 класи); найбільше класів за спрямованістю МНС — 4.

У вказаному регіоні кадетські класи з'явилися відносно недавно. У 2020 році кадетський клас за спрямованістю «прикордонники» (Прикордонна служба ФСБ) відкрила найперша школа — Щолкінська СЗШ № 1: клас відкрито за ініціативою прокурора Ленінського району, але під патронатом «Прикордонного управління ФСБ РФ в Республіці Крим»¹¹⁰. Наступні відкриття кадетських класів у школах регіону відбулися впродовж 2021–2023 років.

Заходи за участю кадетів на ТОТ Єдикуйського (Ленінського) району (вибірково):

- для учнів СЗШ № 2 «Леніного», зокрема і кадетів, у рамках федерального проекту «Патріотичне виховання громадян Російської Федерації» (рос. – «Патриотическое воспитание граждан Российской Федерации») національного проекту «Освіта» (рос. – «Образование»), було організовано зустріч із т. зв. депутатами в регіоні. На цьому заході голова «Союзу ветеранів комсомолу Криму» Валерій Васильович Лавров розповів про особливості патріотизму та його вплив на формування молодого покоління, а також презентував книгу «Любити Батьківщину» до 100-річчя піонерії¹¹¹;

107 https://vk.com/wall-174538949_2133, архів <https://archive.ph/wip/c1FXy>

108 Постановою ВРУ від 12 травня 2016 року № 1352-VIII Ленінський район АР Крим перейменовано на Єдикуйський, а населені пункти в районі: Леніне на Єди-Кую; Октябрське на Мелек-Чесме.

109 https://lenino-sh1.ru/upload/iblock/fd4/heyfc0lmggkxlyspo872h82oqm8r8jte/%D0%A1%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D0%BE%D0%B1%D1%81%D0%BB%D0%B5%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%B5%202023_%D0%A1%D0%BE%D0%A8%D1%82%D0%B0%D0%BC%D0%BF%D0%BE%D0%BC%D0%AD%D0%9F.pdf, архів: <https://archive.ph/gtszq>

110 <https://shkola1schelkino.nubex.ru/15245/15249/>, архів: <https://archive.ph/KAHBy>; https://r1.nubex.ru/s5759-653/f3147_f2/%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D0%B7%20%D1%88%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D1%8B%20%D0%BE%20%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D1%82%D0%B0%D1%85.pdf, архів: <https://archive.ph/tmQBk>

111 https://lenmbou2.3dn.ru/news/vstrecha_s_deputatami_gossoveta_respubliki_krym/2024-04-09-520, архів <https://archive.ph/wip/WgB6z>

- кадетів залучають до заходів військового характеру. Учні Шолкінської СЗШ № 1 були учасниками «Зміни юних командирів» (рос. – «Смена юных командиров») у таборі¹¹², а діти з СЗШ № 2 «Леніного» брали участь у військово-спортивній грі «Зірничка» (рос. – «Зарничка»)¹¹³;
- кадети Шолкінської СЗШ № 1 в квітні 2024 року заступили першими на «Вахту пам'яті поколінь» (рос. – «Вахта памяти поколений») — «Пост № 1». Зі слів радниці директора з виховання, такий захід — «це виховання громадянськості й патріотизму, підтримка інтересу до вивчення прикладів стійкості й мужності, здатності до самопожертви в ім'я свободи й незалежності батьківщини (прим. — Росії), збереження пам'яті про подвиг радянського народу в роки Великої Вітчизняної війни»¹¹⁴. Як і акція «Безсмертний полк», «Вахта пам'яті поколінь» — це ще один яскравий приклад нав'язування українським дітям нарративу про «нащадків» Радянського союзу, який сприяє знищенню української ідентичності та формуванню натомість російської.

3.8. Місто Саки та Сакський район

■ Місто Саки

У місті відкриті два кадетські класи у двох школах: рік відкриття першого кадетського класу — 2021/2022 навчальний рік (1 школа / 1 клас під патронатом т. зв. головного слідчого управління Слідчого комітету РФ у Республіці Крим і Севастополі¹¹⁵), а через два роки в іншій школі відкривається один клас за направленістю МВС.

На сайті Сакської СШ № 2 вказано, що у них з 01.09.2021 року відкритий кадетський клас під патронатом Слідчого комітету в Республіці Крим, і **«це єдиний кадетський клас у Росії, де навчання та виховання за цією програмою вестиметься з першого класу»¹¹⁶.**

У 2023/2024 навчальному році в Сакській СШ № 1 відкрився перший у районі кадетський клас МВС. Полковник поліції Олександр Васильєв, який був присутній на відкритті кадетського класу, зазначив, що «формування у кадетів патріотичної свідомості та почуття відповідальності за свою батьківщину» (прим. – Росію), **а також підготовка кадрового резерву для органів внутрішніх справ** — це головне завдання під час навчання в кадетському класі¹¹⁷. Окрім основної освітньої програми, програма навчання кадетів передбачає додаткові години позаурочної діяльності з 5 до

112 https://vk.com/wall-175483349_5424, архів <https://archive.ph/wip/fm2Ak>

113 https://vk.com/wall29940898_5020, архів: <https://archive.ph/xtvR>

114 https://vk.com/wall-175483349_6467, архів <https://archive.ph/wip/fYul2>

115 http://saki-school2.ucoz.ru/Kadet/docum/dogovor_o_profilnom_kadetskom_obrazovanii.pdf, архів: <https://archive.ph/HRPRO>

116 http://saki-school2.ucoz.ru/index/kadetskij_klass/0-201, архів: <https://archive.ph/QXKZp>

117 <https://82.xn--b1aew.xn--p1ai/news/item/41338585/>, архів: <https://archive.ph/RPZVy>

11 класу, під час якої діти вивчатимуть: основи професії поліцейського, правознавство, історію Росії тощо, а також набуватимуть навичок стройової та фізичної підготовки. Крім цього, передбачені лекції та бесіди за участю співробітників поліції. Така програма є підтвердженням слів полковника поліції щодо кадрового резерву для органів внутрішніх справ РФ, оскільки вона спрямована на підготовку учнів кадетських класів до служби в правоохоронних органах Росії та заохочення їх обрати професію поліцейського.

Заходи за участю кадетів на ТОТ міста Саки (вибірково):

- участь кадетів Сакської СШ № 1 у регіональному етапі з військово-спортивного кадетського багатоборства «Ростимо патріотів» (рос. – «Растим патриотов»), під час якого діти змагалися з іншими учнями кадетських класів в естафеті зі смугою перешкод, збиранні автомата тощо¹¹⁸;
- проведення відеоконференції за участю кадетів Сакської СШ № 2 та співробітників Слідчого комітету у рамках програми «Патріоти Росії» (рос. – «Патриоты России»). Телеміст був приурочений до 10-ї річниці т. зв. Возз'єднання Криму з РФ¹¹⁹;

- напередодні «дня захисника вітчизни» у 2024 році (23 лютого) діти були залучені до ряду заходів з учасниками т. зв. СВО. У Сакській СШ № 2 відбулася зустріч учнів, зокрема й кадетів, з ветеранами бойових дій т. зв. СВО, **бійцями ПВК «Вагнер»**. Військовослужбовці РФ нагадали дітям про те, що означає бути «героєм», розповіли про свої воєнні будні. Діти практикувалися у неповному розбиранні-збиранні навчальної зброї, приміряли екіпірування бійця¹²⁰. А кадати МВС Сакської СШ № 1 записали відеопривітання для військовослужбовців російської армії, які беруть участь у війні проти України, і написали листи зі словами подяки «за мирне небо над головою»¹²¹.

118 https://vk.com/wall-134687906_4350, архів: <https://archive.ph/cbCvv>

119 https://vk.com/wall-202299955_1377, архів: <https://archive.ph/9K468>

120 https://vk.com/wall-202299955_1326, архів: <https://archive.ph/wip/UfDKm>

121 <https://saki1.krymschool.ru/site/pub?id=573>, архів: <https://archive.ph/wip/075ZA>

Проведення заходів на ТОТ військовослужбовцями ПВК «Вагнер» для учнів кадетських класів (і загалом учнів школи) є вкрай тривожним явищем. ПВК «Вагнер» — це російська приватна військова компанія, яка комплектується найманцями, для участі у збройних конфліктах на боці Росії. Зокрема, це угруповання бере активну участь і у війні проти України. Наша держава¹²² та ряд інших країн і міжнародних організацій (США¹²³, Франція¹²⁴, Велика Британія¹²⁵, ПА ОБСЄ¹²⁶ та інші), визнали «Вагнер» терористичною організацією, спонсорованою Росією. Недопустиме спілкування дітей з ТОТ із бійцями терористичної організації, яке ставить під загрозу психічне та фізичне здоров'я дітей, їхню безпеку та благополуччя і порушує норми міжнародного права.

■ Сакський район¹²⁷

У районі відкриті 4 кадетські класи в 4 школах: рік відкриття першого кадетського класу — ймовірно 2021 (2 школи); 2023/2024 навчальний рік — продовжують відкриватися кадетські класи (2 школи / 2 класи); кадетські класи охоплюють основну загальну освіту (5–9 класи).

Заходи за участю кадетів на ТОТ Сакського району (вибірково):

- посвята кадетів Суворовської СШ в юнармійці. На «урочистій події» були присутні представники окупаційної влади району та високопосадовці інших організацій: т. зв. голова адміністрації Сакського району Володимир Федорович Сабивчак¹²⁸, начальник зонального центру «Західний» «Кримпатріотцентру» Костянтин Станіславович Гуля, перший заступник голови Кримського республіканського союзу ветеранів Анатолій Афанасійович Іванченко, представник штабу місцевого відділення ВВПОД «Юнармія» Сакського району Віктор Анатолійович Одакієнко, голова ради ветеранів Сакського району Зоя Іванівна Довженко, які вітали учнів «із серйозним рішенням в житті»¹²⁹;

- кадети Іванівської СШ приймали присягу у військовій частині в селі Вітине Сакського району (ймовірно, це в/ч 81415 на базі центру дальнього космічного зв'язку). На заході «депутатка» від пропрезидентської партії «Єдина Росія» Тетяна Вікторівна Годіна і т. зв. голова Іванівського поселення Олександр Дмитрович Слободяник підкреслили, що «збереження найкращих патріотичних традицій та виховання молоді на прикладі героїзму старшого покоління є пріоритетом у роботі освітнього закладу та місцевих депутатів»¹³⁰.

122 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2903-IX#Text>, архів: <https://archive.ph/wip/yfhNL>

123 <https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy1220>, архів: <https://archive.ph/9jGxV>

124 https://www.assemblee-nationale.fr/dyn/16/textes/l16t0111_texte-adopte-seance, архів: <https://archive.ph/wip/wOWRh>

125 <https://www.gov.uk/government/news/wagner-group-proscribed>, архів: <https://archive.ph/VpJZR>

126 <https://www.oscepa.org/en/documents/annual-sessions/2023-vancouver/declaration-29/4744-vancouver-declaration-eng/file>, архів: <https://archive.ph/wip/hMtPA>

127 Постановою ВРУ від 12 травня 2016 року № 1352-VIII с. Фрунзе Сакського району перейменоване на с. Багайли.

128 на дату події обіймав зазначену посаду

129 <https://suvorovskaya.krymschool.ru/site/pub?id=431>, архів: <https://archive.ph/wip/l46o5>; https://suvorovskaya.krymschool.ru/news-svc/item?id=214347&lang=ru&type=news&site_type=, архів: <https://archive.ph/wip/b5G98>

130 https://vk.com/wall-212224705_624, архів: <https://archive.ph/wip/tXAAu>

3.9. Місто Сімферополь і Сімферопольський район¹³¹

■ Місто Сімферополь

У місті відкрито 55 кадетських класів у 16 школах — це найбільша кількість кадетських класів на ТОТ АР Крим. Рік відкриття першого кадетського класу — 2015 (2 школи); 2023/2024 навчальний рік — продовжують відкриватися кадетські класи (2 школи / 2 класи); найбільша кількість кадетських класів — основна загальна освіта (5–9 класи), загалом функціонують на всіх 3 рівнях — з 1 по 11 класи.

За повідомленням представниці окупаційної адміністрації Сімферополя Ірини Анатоліївни Молочковської, кадетський рух у місті активно розвивається з 2015 року. Основна його мета полягає у вихованні «патріота, громадянина і професіонала, здатного до діяльності на користь суспільства, на благо майбутнього Росії»¹³².

У 2022 році в місті вперше прийняли в кадети 36 першокласників¹³³, і в цьому ж році в дитячому садку¹³⁴ (на базі СЗШ № 37) функціонувала «група з кадетським вихованням “Юні друзі кадетів”» (рос. – «група с кадетским воспитанием “Юные друзья кадетов”»). Як зазначено у Звіті про результати самообстеження школи, «основна мета відкриття та функціонування групи з кадетським вихованням — створення основи для підготовки переходу вихованців групи до кадетських класів школи, формування високоморального підростаючого покоління, розвиток у дітей громадянськості та патріотизму. [...] У формі гри в кадетів у кожного вихованця розвивається [...] **готовність до військової служби, відданість та любов до Вітчизни (прим. — Росії)**». Адміністрація СЗШ № 37 вважає, що досвід кадетського руху у дитячому садку слід транслювати серед інших дошкільних закладів Криму¹³⁵. Аналізуючи інформацію, розміщену на сайті школи і враховуючи зазначене вище, можна зробити висновок, що дошкільнята — це кадетський клас першокласників у 2023/2024 році під патронатом Росгвардії (СЗШ № 37 Сімферополя)¹³⁶.

Залучення дітей з такого раннього віку до кадетства, під час якого йде ідеологічна обробка та милітаризація, призводить до стирання української ідентичності та перетворює дітей на «зразкових громадян РФ», готових вірно служити Росії.

131 Постановаю ВРУ від 12 травня 2016 року № 1352-VIII населений пункт Комсомольське перейменованій на Бакачик-Кият.

132 <http://simadm.ru/press/government/28238/>, архів: <https://archive.ph/nbCmp>

133 <http://simadm.ru/press/government/36907/?dbaaaaimoppphdje>, архів: <https://archive.ph/EeYpd>; https://vk.com/wall-80343976_4097, архів: <https://archive.ph/iWhus>

134 Кадетський клас сформований з дошкільнят і відповідно не включений у статистику.

135 <https://cdn.crimeaschool.ru/organization-577/ec0e77e028bb492cb616379e967777af>, архів: <https://archive.ph/CI5ex>

136 https://vk.com/wall-60779074_145373, архів: <https://archive.ph/yYA2k>; https://vk.com/wall-80343976_6676, архів: <https://archive.ph/KaxES>

За кількістю кадетських класів на ТОТ Сімферополя «лідирує» СЗШ № 36 — 9 класів за «морською» спрямованістю: заклад уклав договір про співпрацю з Державним морським університетом імені адмірала Ушакова міста Новоросійськ¹³⁷. Ще 5 «морських» кадетських класів функціонує у СЗШ № 7 під патронатом Чорноморського флоту РФ, а саме військової частини 12676¹³⁸.

Друга за кількістю кадетських класів на ТОТ Сімферополя — СЗШ № 30. У ній 6 класів під патронатом Головного управління федеральної служби військ національної гвардії РФ у Республіці Крим і місті Севастополі (далі — Головне управління), укладена відповідна угода про співпрацю¹³⁹. Саме в цій школі у 2019 році відкрилися перші два класи Росгвардії¹⁴⁰.

У СЗШ № 44 функціонує один кадетський клас, який носить назву «Соколи Амет-Хана» — на честь Амет-Хана Султана, льотчика-аса кримськотатарського походження¹⁴¹. Направленість вказаного класу не вдалося встановити, можна лише припустити, що вона «авіаційна», враховуючи професію Амет-Хана Султана.

Заходи за участю кадетів на ТОТ Сімферополя (вибірково):

- для дітей з кадетських класів СЗШ № 30 співробітники спецназу провели день відкритих дверей: кадетам розповіли про умови служби росгвардійців, продемонстрували озброєння та екіпірування бійців підрозділу спеціального призначення. А заступник начальника Головного

137 <https://school-36-simferopol.ru/sveden/files/2ae6e210ca829a5d446194c710156345.pdf>, архів: <https://archive.ph/6bMP2>

138 http://school-7.ru/documents/system_cadet.pdf, архів: <https://archive.ph/OzV0E>

139 https://school30simf.my1.ru/index/sovместnaja_rabota_s_rosgvardiej/0-160, архів: <https://archive.ph/5KOyC>

140 <https://82.rosguard.gov.ru/news/article/v-simferopole-sredi-kadetskix-klassov-rosgvardii-opredelili-luchshix>, архів: <https://archive.ph/S5HwX>

141 https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%BC%D0%B5%D1%82-%D0%A5%D0%B0%D0%BD_%D0%A1%D1%83%D0%BB%D1%82%D0%B0%D0%BD, архів: <https://archive.ph/wip/cxTEF>

управління, полковник Михайло Сергійович Колосов, у розповідях дітям героїзував учасників т. зв. СВО. Зокрема говорив «про мужність офіцерів, які виконують свій обов'язок під час спеціальної військової операції, а також про спецназівців, які загинули на службі внаслідок подій, що передували кримській весні»¹⁴²;

- проведення для кадетів Школи-гімназії № 39 «уроку мужності» (рос. – «урока мужества») співробітниками спецназу¹⁴³, під час якого дітям розповідали про «георгіївську стрічку» як «символ доблесті і честі», показали бойову зброю і спорядження спецпризначенців РФ;

- кадетів залучають до заходів із підтримки військовослужбовців, які беруть участь у війні проти України: діти присутні на врученні золотої зірки родині учасника т. зв. СВО, який загинув, воюючи проти України¹⁴⁴ (СЗШ № 34); відправка допомоги учасникам т. зв. СВО¹⁴⁵ (СЗШ № 36).

142 <https://82.rosguard.gov.ru/news/article/sotrudniki-sobr-xalzan-rosgvardii-proveli-den-otkrytyx-dverej-dlya-podshefnyx-uchashhixsya-simferopolya>, архів: <https://archive.ph/H1ROd>

143 <https://crimea24tv.ru/content/v-shkole-gimnazii-n39-proshyol-urok-muzhes/>, архів: <https://archive.ph/wip/17ANp>

144 https://vk.com/wall-196288245_1068, архів: <https://archive.ph/wip/lMMWu>

145 https://t.me/simadm_news/39030, архів: <https://archive.ph/wip/ik7pX>; https://vk.com/wall-205381981_693, архів: <https://archive.ph/wip/aXxtF>

■ Сімферопольський район

У районі відкрито 36 кадетських класів у 13 школах — це другий показник за кількістю кадетських класів на ТОТ АР Крим. Рік відкриття першого кадетського класу — 2017/2018 навчальний рік (1 школа); 2023/2024 навчальний рік — продовжують відкриватися кадетські класи (1 школа); найбільше класів за спрямованістю: повітрянодесантні війська — 14, МНС — 10, вони охоплюють початкову та основну загальні освіти (1–9 класи).

Заходи за участю кадетів на ТОТ Сімферопольського району (вибірково):

- в Новоандріївській школі відбулася «Розмова про важливе» (рос. – «Разговор о важном») кадетів з представниками «Всеросійського союзу ветеранів СВО» (рос. – «Всероссийский союз ветеранов СВО»). Начальник відділу військово-патріотичного виховання молоді Сергій Володимирович Пшеничних говорив з дітьми про «героїзм і мужність» російських солдатів і «причини, цілі, завдання та хід» т. зв. СВО, озвучивши російську версію подій. А також розповідав про те, яким «військово-політичним загрозам» (тези російської пропаганди) протистоїть Росія. Після бесіди кадети спілкувалися безпосередньо з учасниками т. зв. СВО, які розповіли дітям про тактичні моменти ведення бою і про те, як виконуються бойові завдання (в Україні), продемонстрували військове обмундирування та екіпірування солдатів РФ¹⁴⁶;

- кадати Донської школи брали участь в акції «Лист солдату» (рос. – «Письмо солдату») — під керівництвом директора школи діти виготовили листівки та написали слова-привітання для учасників т. зв. СВО¹⁴⁷;
- проведення «Уроку мужності» (рос. – «Урока мужества») для кадетів Гвардійської школи № 1 учасниками т. зв. СВО, один із них — представник ПВК «Вагнер», учасник «звільнення Бахмута», нагороджений Орденом мужності РФ¹⁴⁸;

- протягом 2023 року учні кадетського класу Журавлівської школи взяли участь в **обов'язкових** конкурсах військової направленості: «Зірниця», «Ростимо патріотів», «Кубок імені Павличенко», «Кадетські стрільби» (рос. – «Зарница», «Растим патриотов», «Кубок имени Павличенко», «Кадетские стрельбы»)¹⁴⁹.

3.10. Ічкінський (Советський) район¹⁵⁰

У районі відкриті три кадетські класи у двох школах: рік відкриття першого кадетського класу — 2019 (1 школа); направленість усіх кадетських класів — прикордонна служба ФСБ; кадетські класи охоплюють основну загальну освіту (5–9 класи).

Заходи за участю кадетів на ТОТ Ічкінського (Советського) району (вибірково):

- кадати Красногвардійської СШ брали участь у передаванні маскувальних сіток і листів на передову для військовослужбовців РФ, які беруть участь у війні проти України¹⁵¹;
- учні кадетських класів Советської СШ № 1 плели маскувальні сітки для учасників т. зв. СВО¹⁵².

147 https://vk.com/wall-207992056_283, архів: <https://archive.ph/wip/y3H2z>

148 https://vk.com/wall-170753232_1568, архів: <https://archive.ph/wip/ovsAO>

149 <https://cdn.crimeaschool.ru/organization-683/ed645767c8b141909a7affc4dabf0ee3>, архів: <https://archive.ph/Rs0GE>

150 Постановою ВРУ від 12 травня 2016 року № 1352-VIII Советський район АР Крим перейменовано на Ічкінський, а населені пункти в районі: Советський на Ічкі, Красногвардійське на Новий Цюріхталь.

151 https://vk.com/wall627082094_984, архів: <https://archive.ph/wip/NOsFm>

152 https://vk.com/wall-176800324_3156, архів: <https://archive.ph/wip/vdWcM>

3.11. Місто Феодосія

У місті відкрито 13 кадетських класів у двох школах: рік відкриття першого кадетського класу — 2017 (1 школа); кадетські класи охоплюють початкову і основну загальні освіти (1–9 класи); найбільше класів за авіаційною направленістю — 6, школа № 11 співпрацює з льотно-випробувальним центром імені Чкалова¹⁵³; кадетські класи у місті функціонують на всіх 3 рівнях (1–11 класи).

Заходи за участю кадетів на ТОТ Феодосії (вибірково):

- депутат окупаційної «Державної ради Республіки Крим» Рем Олегович Кісельов провів учням кадетських класів школи № 3 урядовий урок, присвячений історії т. зв. кримської весни¹⁵⁴ – відзначив її «місце в світовій історії, яка продовжується і по сьогоднішній день»¹⁵⁵. Такі розповіді дітям є підміною понять, оскільки анексія АР Крим подається, як нібито законний, позитивний і значущий процес для історії. Насправді окупація Росією АР Крим є незаконною та порушує як національне законодавство України, так і міжнародні норми. Мета подібних занять — сприяти формуванню у дітей хибного уявлення про історичні та політичні події 2014 року, пов'язані з окупацією РФ АР Крим. Враховуючи те, що захід проводить «представник влади», його слова сприймаються за правду;

- кадети школи № 3 брали участь в акції передавання автомобіля бійцям т. зв. СВО¹⁵⁶;
- кадети школи № 11 брали участь у військово-спортивній грі «Зірничка» (рос. – «Зарничка»)¹⁵⁷.

153 https://feo11.krymschool.ru/upload/rkscf eo11_new/files/e5/ce/e5ce365430ed6b427ab15381bce6f7be.pdf, архів: <https://archive.ph/BWzRP>

154 Так РФ називає окупацію АР Крим.

155 https://vk.com/wall-145889904_1142, архів: <https://archive.ph/wip/ExmwV>

156 https://vk.com/wall-145889904_755, архів: <https://archive.ph/wip/2n5Zf>

157 <https://feo11.krymschool.ru/site/pub?id=253>, архів: <https://archive.ph/vwH4N>

3.12. Місто Ялта

У місті відкриті 22 кадетські класи у 4 школах: рік відкриття першого кадетського класу — 2014/2015 навчальний рік (1 школа); 2023/2024 навчальний рік — продовжують відкриватися кадетські класи (1 школа); кадетські класи функціонують на всіх 3 рівнях — з 1 по 11 класи; найбільше «морських» кадетських класів — мінімум 6 (наприклад, Ялтинська СШ № 7 співпрацює з муніципальною бюджетною установою додаткової освіти «Дитячий морський центр», кримською військово-морською базою Чорноморського флоту та військовим інститутом ВУНЦ ВМФ «Військово-морська академія»¹⁵⁸).

За інформацією т. зв. начальника Департаменту освіти та молодіжної політики Ренарда Володимировича Кутковського, перший кадетський клас на ТОТ Ялти з'явився у 2015 році у Корейській школі¹⁵⁹. Це був клас МНС. Утім, у відкритих джерелах є інформація, що в цій школі ще у 2014/2015 навчальному році був відкритий кадетський клас як експериментальний, про що учні отримали свідоцтва¹⁶⁰.

«Сьогодні в наших школах (прим. — у Ялті) відкриті класи — морські (ЯСШ № 7), козачі (Лівадійська школа), морської піхоти (ЯСШ № 6) і найбільший — Кадетський корпус імені імператора Олександра III в Ялтинській середній школі № 11, в якому налічується майже 300 кадетів», — поінформував т. зв. керівник сфери освіти Кутковський. «Кадетський корпус імені Олександра III» — це структурний підрозділ Ялтинської СШ № 11, який не є юридичною особою і створений постановою окупаційної адміністрації Ялти від 09.08.2021 року № 2422-п¹⁶¹. До кадетського корпусу входять кадетські класи, які відкриті в школі і навчання проходить за місцезнаходженням школи.

Заходи за участю кадетів на ТОТ Ялти (вибірково):

- відкриття «Алеї героїв» («Аллеи Героев») учасників т. зв. СВО в Ялті за участю кадетів Ялтинської СШ № 11. Як вказано на сторінці школи в соціальній мережі «Вконтакте» — «подібні заходи демонструють спадкоємність поколінь, оскільки сьогодні тут присутній ветеран Другої світової війни та шеф 4 Кадетського класу Анатолій Якович Медведь, учасник СВО і **майбутні захисники Вітчизни** (прим. — тобто Росії) — вихованці Кадетського корпусу імені Олександра Третього»¹⁶²;
- проведення зібрання «Кадетського корпусу імені Олександра III» за участю військовослужбовців військової частини 6919 — учасників т. зв. СВО¹⁶³;
- кадети СШ № 7 — учасники несення Вахти пам'яті «Пост № 1» (вахта пам'яті «Пост № 1»), для такої «почесної місії» відбирали найкращих учнів кадетських класів¹⁶⁴;
- проведення напередодні 9 травня святкових концертів за участю кадетів СШ № 6, зокрема й для учасників т. зв. СВО¹⁶⁵.

158 https://yalta7.crimeaschool.ru/mor_kad, архів: <https://archive.ph/ea5k9>

159 <https://yalta.obrcrimea.ru/news/18494>, архів: <https://archive.ph/XPKgR>

160 <https://krym.er.ru/activity/news/v-koreizskoj-shkole-proshel-parad-pobedy>, архів: <https://archive.ph/wip/73RbE>

161 https://yalta11.krymschool.ru/upload/rkscyalta11_new/files/98/e4/98e4482f3cbaa1b62b907d758e28cd0a.pdf, архів: <https://archive.ph/9kl6g>

162 https://vk.com/wall-198062957_323, архів: <https://archive.ph/wip/v3QX8>

163 https://vk.com/wall-198062957_1099, архів: <https://archive.ph/wip/yvqZ4>

164 https://vk.com/wall-169156773_1837, архів: <https://archive.ph/wip/l75AE>

165 https://vk.com/wall-105788163_1759, архів: <https://archive.ph/wip/4lbnt>

IV.

Кадетські класи у школах на ТОТ міста Севастополя

У цьому розділі наводиться загальна характеристика кадетського компонента в школах на ТОТ Севастополя та опис заходів із залученням кадетів.

Додаток 2 до Звіту містить перелік шкіл на ТОТ Севастополя, в яких функціонують кадетські класи у 2023/2024 навчальному році, з інформацією щодо: розташування, директора, кількості кадетських класів, року відкриття й спрямованості.

У регіоні відкрито 47 кадетських класів у 9 школах: рік відкриття першого кадетського класу — 2015 рік; 2023/2024 навчальний рік — продовжують відкриватися кадетські класи (1 школа / 3 кадетські класи); найбільша кількість кадетських класів — 2 рівень: основна загальна освіта (5–9 класи); загалом у регіоні функціонують на всіх 3 рівнях — з 1 по 11 класи.

Перші кадетські класи на ТОТ Севастополя були відкриті майже одразу після окупації регіону України Росією — у 2015 році на базі шкіл № 22 і № 60¹⁶⁶. А вже у 2017 році місцева окупаційна влада «з метою підготовки неповнолітніх громадян до професійного служіння Батьківщині (*прим.* — тобто Росії) на цивільному та військовому поприщі, формування патріотичного мислення, збереження та зміцнення морального і фізичного здоров'я» постановою від 18.05.2017 р. № 390-ПП затверджує «Положення про створення та функціонування на території міста Севастополя кадетських класів в державних освітніх організаціях»¹⁶⁷.

На початку навчального 2015 року на ТОТ Севастополя відкрився перший кадетський клас у СЗШ № 22 під патронатом Слідчого комітету РФ. Потрапити до нього можна було, пройшовши суворий відбір. Участь у конкурсі брали севастопольські школярі, які здобули неповну середню освіту¹⁶⁸. У навчальному 2023/2024 році вже 9 кадетських класів такої направленості функціонують у СЗШ № 22, ця школа друга в регіоні за їх кількістю. Безпосередній «шеф» слідчих кадетських класів на ТОТ Севастополя — т. зв. Головне слідче управління Слідчого комітету РФ в Республіці Крим та місті Севастополі. На сайті відомства є навіть окремий розділ, присвячений кадетським класам: <https://crim.sledcom.ru/Kadety>. Як зазначають у регіональному відділенні відомства, з часу функціонування Слідчого комітету як самостійного та незалежного слідчого органу¹⁶⁹ приділяється «першочергова увага вихованню майбутнього покоління, відкриттю кадетських класів, підготовці майбутніх кадрів в Академії Слідчого комітету. Севастополь із його героїчною історією став платформою для розвитку кадетського руху Слідчого комітету на півострові»¹⁷⁰. Після закінчення школи учні кадетських класів стають студентами вищих навчальних закладів Слідчого комітету РФ¹⁷¹, або ж інших провідних юридичних ВНЗ Росії, або планують вступити до таких навчальних закладів¹⁷².

На першому місці за чисельністю на ТОТ Севастополя — кадетські класи МВС: вони відкриті у СЗШ № 6, і в 2023/2024 навчальному році їх аж 16 із 36 класів у школі загалом¹⁷³. **Тобто майже**

166 <https://sevastopol.su/news/vsem-sevastopolskim-shkolam-razreshili-sozdavat-kadetskie-klassy>, архів: <https://archive.ph/DJqEI>

167 <https://sev.gov.ru/docs/253/38212/?ysclid=ly001w3uq3591708965>, архів: <https://archive.ph/wip/OQCob>

168 <https://crim.sledcom.ru/Kadety/item/1389998/>, архів: <https://archive.ph/pkvha>

169 15 січня 2011 року на підставі Указу Президента РФ від 27 вересня 2010 року № 1182 був створений Слідчий комітет.

170 <https://crim.sledcom.ru/Kadety/item/1390000/>, архів: <https://archive.ph/p1aOY>

171 <https://crim.sledcom.ru/Kadety/item/1390006/>, архів: <https://archive.ph/z3Lug>

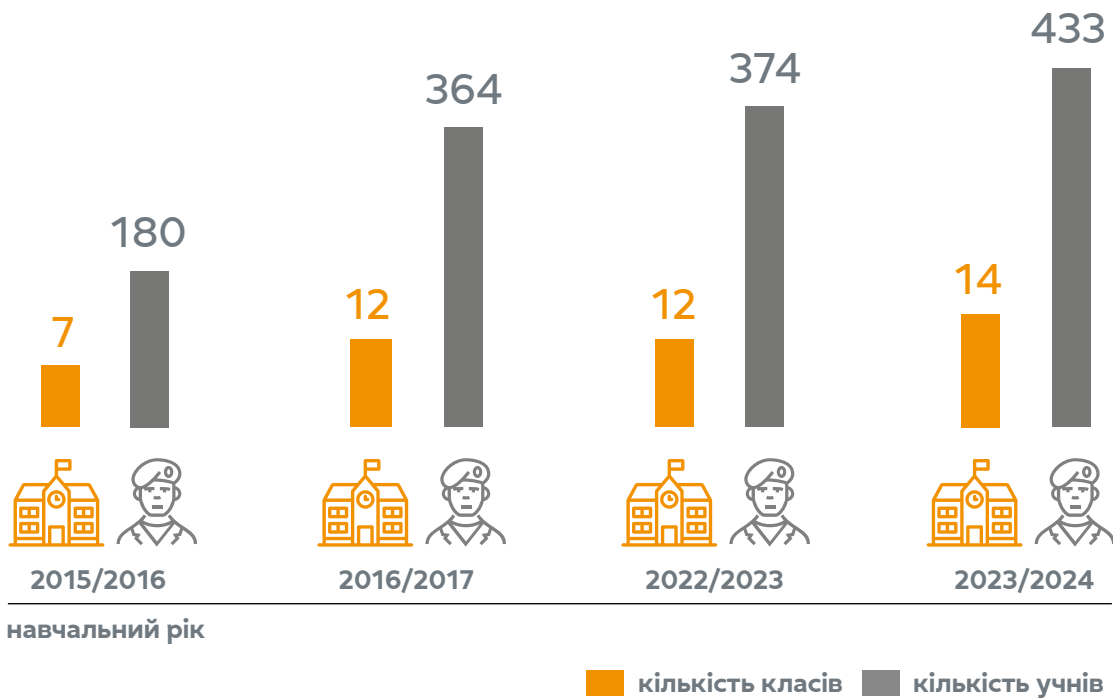
172 <https://crim.sledcom.ru/Kadety/item/1390070/>, архів: <https://archive.ph/uxJmr>; <https://crim.sledcom.ru/Kadety/item/1390150/>, архів: <https://archive.ph/MOUuz>

173 <https://rutube.ru/video/c77d6d90ff64bf633e5c28bb73f85889/>, архів: <https://archive.ph/wip/7aiOW>

45 % класів у школі — це кадетські класи за направленістю МВС. «Значним досягненням громадянсько-патріотичного виховання можна вважати збільшення кількості кадетів органів внутрішніх справ. Спостерігається динаміка розвитку кадетського руху: **в 2019/2020 навчальному році в школі було 7 кадетських класів, що налічували 180 осіб; в 2020/2021 навчальному році — 12 кадетських класів, що налічували 364 особи; в 2021/2022 навчальному році — 12 класів, що налічували 374 особи; в 2022/2023 навчальному році — 14 класів, що налічували 433 особи**» — повідомляється у Звіті про результати самообстеження школи¹⁷⁴.

Динаміка зміни кількості кадетських класів і учнів

Однією зі стратегічних цілей школи в цьому ж звіті зазначений «розвиток кадетського руху як основи патріотичного виховання». У СЗШ № 6 на підставі угоди про співробітництво та спільну діяльність **з питань організації військово-патріотичного виховання і створення кадетських класів** організована спільна робота з т. зв. Управлінням МВС Росії в місті Севастополі. І зі слів «начальника управління» Сергія Сигунова, багато **колишніх кадетів на фінальній стадії навчання у вищих навчальних закладах, і в майбутньому поповнять ряди севастопольської поліції, вступають на військову та державну службу**¹⁷⁵.

На базі СЗШ № 26 функціонує єдина в регіоні спрямованість — кадетські класи військ протиповітряної оборони. Задля належної діяльності трьох таких класів укладена угода про співробітництво з Федеральним державним казенним військовим закладом вищої професійної освіти «Ярославське вище військово-училище протиповітряної оборони»¹⁷⁶. На сайті школи вказано, що «у ці дні військовослужбовцям військ протиповітряної та протиракетної оборони (прим. — російських) потрібна особлива підтримка — вони знову стали охоронцями мирного неба над Містом-Героєм. Їм важливо знати, що виховується покоління не менш мужніх людей, **готових стати на захист батьківщини**». Після відвідування кадетами школи Ярославського вищого військового училища протиповітряної оборони «**багато хто вирішив, що хоче пов'язати своє життя саме з цим родом військ**»¹⁷⁷.

174 https://sevschool6.edusev.ru/about/self_examination, архів: <https://archive.ph/wip/HJkHg>

175 <https://nts-tv.com/news/170-uchenikov-shkoly-6-torzhestvenno-prinesli-pris-48304/>, архів: <https://archive.ph/rxhcc>

176 <https://shkola26.edusev.ru/activity/profil/kadet/doc/2006864>, архів: <https://archive.ph/S4ia1>

177 <https://shkola26.edusev.ru/activity/profil/kadet>, архів: <https://archive.ph/bihaZ>

Заходи за участю кадетів зі шкіл на ТОТ Севастополя (вибірково):

- зустріч кадетів СЗШ № 6 та СЗШ № 23 з учасниками т. зв. СВО¹⁷⁸, зокрема, дітям СЗШ № 23 військовослужбовець РФ Константін Сергійович Самошин розповів про «звірства ворога» (тобто України) в Маріуполі та Донецьку. Такий діалог пройшов у рамках просвітницької акції «Знання. Герої» (рос. – «Знание. Герои»), приуроченої до «дня захисника вітчизни» в Росії. Такі розповіді є формою маніпуляції свідомістю дітей для просування російської пропаганди. Вони мають на меті приховати воєнні злочини Росії, вчинені на ТОТ України, переклавши відповідальність за них на українців, тим самим формуючи у дітей негативне ставлення до України;
- окрім відкриття двох «Парт героїв»¹⁷⁹, в СЗШ № 22 на честь «героїв СВО» названі ще й два кадетські класи¹⁸⁰;
- проведення «Уроку мужності» (рос. – «Урок мужества») для кадетів СЗШ № 6 чинним співробітником спеціалізованого взводу окремого батальйону імені Бузина¹⁸¹;
- прийом всіх кадетів СЗШ № 23 в ряди «Юнармії»¹⁸²;
- участь кадетів у воєнно-патриотичних спортивних іграх, наприклад, СЗШ № 60, СЗШ № 22 — в регіональному етапі Всеросійської військово-патриотичної спортивної гри «Зірниця»¹⁸³ (рос. – «Зарница»), СЗШ № 60 — в грі «Рубіж», змагання з фізичної підготовки, історичного конкурсу та перевірки загальновійськових знань¹⁸⁴.

178 https://vk.com/wall-185351707_9150, архів: <https://archive.ph/nL4yx>; https://vk.com/wall-117908125_84208, архів: <https://archive.ph/5gVmM>

179 «Парта героя» — учнівська парта з розміщеною на ній інформацією про особу, яка має безпосередній стосунок до школи й «увійшла в історію вітчизни та/або є героєм свого часу», з її фотографією, біографією, описом «героїчних» вчинків. Право сидіти за такою партою отримують учні, котрі мають успіхи у навчанні та беруть активну участь у житті школи. Акція «Парта героя», підтримана Всеросійською політичною партією «Єдина Росія», має загальнодержавний масштаб: <http://school30.roovr.ru/shkolnaya-zhizn/muzeynaya-i-poiskovaya-rabota/parta-geroya/>, архів: <https://archive.ph/Fn9Dr>

180 <https://vesti92.ru/2023/09/28/dve-party-geroja-otkryli-v-sevastopolskoj-shkole-22.html?ysclid=lukaa398zy193167616>, архів: <https://archive.ph/u5oLX>

181 https://vk.com/wall-185351707_9119, архів: <https://archive.ph/XP04P>

182 https://vk.com/wall-132632642_5975, архів: <https://archive.ph/uYH8o>; https://vk.com/wall-132632642_6101, архів: <https://archive.ph/eqBKV>

183 <https://82.rosguard.gov.ru/news/article/komanda-profilnogo-klassa-rosgvardii-v-sevastopole-vyshla-v-regionalnyj-final-vserossijskoj-voennopatrioticheskoy-igry-zarnica-20>, архів: <https://archive.ph/o65C5>; https://vk.com/wall-165432624_4791, <https://archive.ph/wip/SJNLc>

184 https://vk.com/wall-165432624_4731, архів: <https://archive.ph/wip/TtJHx>

Кадетські заклади

У Звіті висвітлюється діяльність кадетських класів, які відкриті у загальноосвітніх закладах (школах). Утім, неможливо оминати спеціалізовані кадетські заклади, які ведуть освітню діяльність за програмами основної загальної та (або) повної загальної середньої освіти. До них належать: ДБЗЗ РК «Кадетська школа-інтернат “Кримський кадетський корпус”» (ТОТ АР Крим), Філія федерального державного казенного загальноосвітнього закладу «Нахімовське військово-морське училище Міністерства оборони Російської Федерації» (Севастопольське президентське кадетське училище) (ТОТ Севастополя) та Федеральний державний казенний загальноосвітній заклад «Севастопольський кадетський корпус Слідчого комітету Російської Федерації імені Істоміна» (ТОТ Севастополя)¹⁸⁵.

Після анексії АР Крим та Севастополя одним із перших кроків Путіна було підписання розпорядження про відновлення в Севастополі Чорноморського вищого військово-морського училища імені Нахімова та створення в Криму президентського кадетського училища (на прохання тодішнього міністра оборони РФ Шойгу)¹⁸⁶. Така увага і першочерговість щодо кадетських спеціалізованих закладів на ТОТ вказує на важливість для російської політики кадетської освіти — як інструменту впливу на свідомість молодих людей задля формування лояльного до окупаційної влади покоління та підготовки професійних та відданих Росії кадрів державних установ, зокрема й військових структур. Це підтверджується зібраною нижче інформацією.

1. ДБЗЗ РК «Кадетська школа-інтернат “Кримський кадетський корпус”» (далі — Кримський кадетський корпус)

У 2023/2024 навчальному році в Кримському кадетському корпусі сформовані 10 та 11 класи (по 3 класи в кожному)¹⁸⁷, загальна чисельність кадетів в 2023 році становила 132 дітей¹⁸⁸. Сучасний Кримський кадетський корпус розпочав свою історію ще до окупації АР Крим РФ: у 2001 році було створено Кримський республіканський інтернат-ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою з ліцензійною наповнюваністю 120 учнів, з метою надання державної допомоги у вихованні дітей із соціально незахищених категорій населення та більш ранньої військової орієнтації молоді та якісної цілеспрямованої підготовки кандидатів для вступу до військових навчальних закладів. А вже у 2014 році, після окупації Росією АР Крим, заклад був реорганізований та отримав теперішню назву, основна його мета — **підготовка юнаків до військової або іншої державної служби**¹⁸⁹.

У 2023 році навчальний заклад випустив 57 юнаків. До вищих навчальних закладів вступили 46 осіб (80 % випускників). З них 37 (65 %) **обрали для подальшого навчання ВНЗ силових міністерств та відомств**, зокрема 30 (53 %) **вступили до вищих військових навчальних закладів**¹⁹⁰.

185 Загальна інформація щодо закладів у Додатку 3 до Звіту.

186 <http://kremlin.ru/events/president/transcripts/deliberations/20617/print>, архів: <https://archive.ph/wip/wPj8X>

187 <https://krii-kkk.ru/index.php/uk/svedenia-ob-obrazovatelnoy-organizacii/2011-12-12-18-16-47/2023-01-11-13-28-14.html>, архів: <https://archive.ph/wip/UxriT>

188 <https://krii-kkk.ru/images/Documents/%D0%A1%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D0%BE%D0%B1%D1%81%D0%B%D0%B5%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%B5%20%D0%9A%D1%80%D1%8B%D0%BC%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9%20%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D1%82%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9%20%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%BF%D1%83%D1%81.pdf>, архів: <https://archive.ph/i7ciw>

189 <https://krii-kkk.ru/index.php/uk/svedenia-ob-obrazovatelnoy-organizacii/osnovnie-svedeniya/2015-11-20-12-29-38.html>, архів: <https://archive.ph/tv2Wm>

190 <http://www.krii-kkk.ru/images/Documents/%D0%A1%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D0%BE%D0%B1%D1%81%D0%BB%D0%B5%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%B5%20%D0%9A%D1%80%D1%8B%D0%BC%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9%20%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D1%82%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9%20%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%BF%D1%83%D1%81.pdf>, архів: <https://archive.ph/vlkt4>

Заходи за участю кадетів Кримського кадетського корпусу (вибірково):

- кадети Кримського кадетського корпусу були задіяні у міжнародній акції «Тест з історії Великої Вітчизняної війни» (рос. – «Тест по истории Великой Отечественной войны»), а також в акціях «Лист солдату» (рос. – «Письмо солдату») та «Своїх не кидаємо» (рос. – «Своих не бросаем») на підтримку т. зв. СВО; для них проводили «патріотичну годину», присвячену десятій річниці т. зв. возз'єднання Криму з Росією¹⁹¹; відбулася зустріч з випускником Кримського кадетського корпусу, який є учасником т. зв. СВО та нагороджений медаллю «За відвагу»¹⁹².

2. Філія федерального державного казенного загальноосвітнього закладу «Нахімовське військово-морське училище Міністерства оборони Російської Федерації» (Севастопольське президентське кадетське училище) (далі — Севастопольське ПКУ).

Училище було створено Розпорядженням Президента Російської Федерації від 20 березня 2014 року № 74-рп, Розпорядженням Уряду Російської Федерації від 6 червня 2014 року № 972-р і наказом Міністра оборони Російської Федерації від 3 липня 2014 року № 467. А відповідно до наказу статс-секретаря — заступника Міністра оборони Російської Федерації Панкова — від 11 січня 2017 року № 1 училище структурно увійшло до складу Нахімовського військово-морського училища як філія, отримавши згадану вище назву.

У рік відкриття Севастопольського ПКУ (2014 рік) в училище набрали 360 учнів, з них: 5 клас — 80 осіб; 6 і 7 класи — по 120 осіб; 11 клас — 40 осіб. Тривалість навчання — 7 років. Усі вихованці перебувають на повному державному забезпеченні¹⁹³.

Станом на 31 грудня 2023 року у філії навчалось 642 вихованці 5–11 класів, сформовано 33 класи (5–9 класів — 25/483 дітей; 10–11 класів — 8/159 дітей)¹⁹⁴.

Училище випустило 69 кадетів у 2022 році, і **70 % з них вступили до вищих військових училищ Міністерства оборони РФ**, зі слів заступника начальника з виховної роботи СПКУ Олександра Григоровича Норенка¹⁹⁵.

У 2023 році училище випустило 75 кадетів, і **понад 80 % випускників вирішили продовжити свій шлях у вищих військових навчальних закладах Росії, з них 18 подали документи до Чорноморського вищого військово-морського орденів Нахімова і Червоної зірки училища імені Нахімова**¹⁹⁶.

191 https://vk.com/wall-217307799_1145, архів: <https://archive.ph/wip/TlC9G>

192 https://vk.com/wall-217307799_1008, архів: <https://archive.ph/wip/o2UTn>

193 https://sevnvmu.mil.ru/Ob_uchrezhdenii/Istoriya, архів: <https://archive.ph/wip/DtUZH>

194 https://sevnvmu.mil.ru/upload/site124/document_file/KREnOdGQb9.pdf, архів: <https://archive.ph/wip/hn01j>

195 <https://nts-tv.com/news/v-sevastopolskom-prezidentskom-kadetskom-uchilishch-41304/>, архів: <https://archive.ph/wip/SGhKg>

196 <https://sevnvmu.mil.ru/More/Novosti/item/504277>, архів: <https://archive.ph/wip/H5qmB>

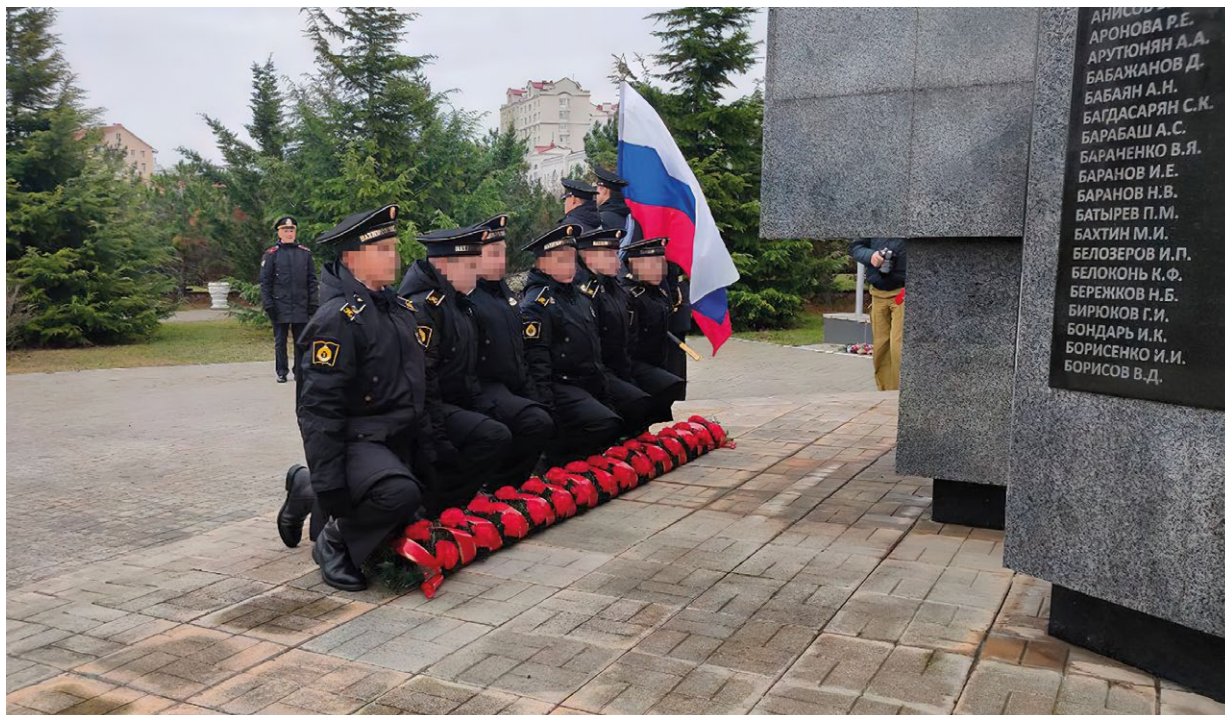

Заходи за участю кадетів Севастопольське ПКУ (вибірково):

- кадети 8 класу взяли участь у програмі військового спрямування «Школа майбутніх командирів» у співпраці з регіональним відділенням «Юнармії» в Севастополі, під час якої вдосконалювали навички стрійової підготовки, розбирання та складання автомата, проходження перешкод, отримували практичні навички надання першої медичної допомоги, спортивної та туристичної підготовки¹⁹⁷;

- в Севастопольському ПКУ провели захід «Перемога Чорноморського флоту під прапором Великої Держави» (рос. – «Победа Черноморского флота под флагом Великой Державы»), знову в рамках співпраці з «Юнармією». Дітям розповідали історію державних символів РФ та провели зустріч із учасниками т. зв. СВО¹⁹⁸;
- кадети Севастопольського ПКУ склали присягу юнармійця¹⁹⁹. Навіть в спеціалізованому кадетському закладі дітей приймають до лав «Юнармії» (рос. – «Юнармии»). Незважаючи на те, що все навчання носить військово-патріотичний характер з метою підготовки до служби в російській армії. Втім, окупаційна влада використовує всі можливі методи впливу на дітей для посилення ефекту від такого навчання;

197 <https://sevnvmu.mil.ru/More/Novosti/item/535730/>, архів: <https://archive.ph/wip/ceCbI>

198 <https://sevnvmu.mil.ru/More/Novosti/item/567922/>, архів: <https://archive.ph/wip/faAtY>

199 <https://sevnvmu.mil.ru/More/Novosti/item/539057/>, архів: <https://archive.ph/wip/OpiED>

- для дітей Севастопольського ПКУ було організовано зустріч з «військовим волонтером» з Криму і командиром штурмового батальйону ЗС РФ з позивним «Патріот». Мета проведення такого заходу — донести до дітей, що кожна людина «приносить користь і свій внесок у загальну перемогу» (прим. — Росії над Україною). Дітям розповіли про види «волонтерської роботи» на Херсонському і Запорізькому напрямках, а також про «труднощі на передовій»²⁰⁰.

3. Федеральний державний казенний загальноосвітній заклад «Севастопольський кадетський корпус Слідчого комітету Російської Федерації імені Істоміна» (далі — Кадетський корпус).

Кадетський корпус створений відповідно до розпорядження Правління Російської Федерації від 05.08.2021 року № 2163-р і наказу Слідчого комітету Російської Федерації від 09.08.2021 року № 129 «Про створення федерального державного казенного загальноосвітнього закладу “Севастопольський кадетський корпус Слідчого комітету Російської Федерації імені Істоміна”».

Основною метою діяльності Кадетського корпусу є реалізація освітніх програм основної загальної і середньої загальної освіти, інтегрованих з додатковими загальними розвивальними програмами, які спрямовані на підготовку неповнолітніх учнів (кадетів) **до державної служби в слідчих органах Слідчого комітету або іншій державній службі**²⁰¹.

Навчання в Кадетському корпусі проходить з 8 по 11 класи, в 2023/2024 навчальному році в закладі навчається 162 дітей²⁰². Утім, на початку року повідомлялося про 168 кадетів²⁰³, з них 10 дітей з т. зв. нових територій²⁰⁴.

Заходи за участю кадетів Кадетського корпусу (вибірково):

- разом зі слідчими Слідчого комітету вихованці Кадетського корпусу передали на фронт гуманітарну допомогу і новорічні подарунки для військовослужбовців РФ, які беруть участь у війні проти України²⁰⁵;
- з метою виконання навчального плану Кадетського корпусу на 2024 рік, для кадетів та особового складу були проведені військово-польові збори. Працівники та кадети на практиці відпрацювали нормативи з курсу основ безпеки життєдіяльності й виїхали до однієї з військових частин півострова, де на полігоні пройшли польові заняття²⁰⁶;

200 <https://sevnmu.mil.ru/More/Novosti/item/548730/>, архів: <https://archive.ph/wip/uCuUy>

201 <https://www.sevkaetskrf.ru/o-korpuse-obschie-svedeniya>, архів: <https://archive.ph/wip/aQogb>; <https://www.sevkaetskrf.ru/o-korpuse-istoriya-korpusa>, архів: <https://archive.ph/wip/w20y6>

202 <https://www.sevkaetskrf.ru/news/news-20240525111332>, архів: <https://archive.ph/wip/BXe0m>

203 <https://www.sevkaetskrf.ru/news/news-20230901174849>, архів: <https://archive.ph/wip/xa80S>

204 Термін, яким РФ позначає окуповані нею території Донецької, Луганської, Херсонської і Запорізької областей.

205 <https://crim.sledcom.ru/Kadety/item/1848739/>, архів: <https://archive.ph/wip/ALo6k>

206 <https://www.sevkaetskrf.ru/news/news-20240604101031>, архів: <https://archive.ph/wip/psnfg>

- «Урок мужності» (рос. – «Урок мужества»), проведений учасником т. зв. СВО та «головою Союзу Ветеранів СВО в Республіці Крим» Олександром Геннадійовичем Комбаровим, який розповів кадетам про свій «бойовий шлях», поділився «корисною інформацією, яка обов'язково **стане у пригоді майбутнім захисникам вітчизни**» (тобто Росії)²⁰⁷;
- кадети брали участь у щорічній військово-спортивній патріотичній грі й фестивалі «Спадкоємці героїв — 5» (рос. – «Наследники героев — 5»), де діти змагалися у збиранні та розбиранні АК-74, метанні гранати, подоланні смуги перешкод, орієнтуванні на місцевості, вогневій підготовці тощо²⁰⁸.

207 <https://www.sevkaдетskrf.ru/news/news-20240222194451>, архів: <https://archive.ph/wip/93Edb>

208 <https://www.sevkaдетskrf.ru/news/news-20231009101656>, архів: <https://archive.ph/wip/A8417>

Висновки

Наведені у дослідженні кількісні й якісні показники вказують на стрімке зростання залучення дітей на тимчасово окупованих територіях до ранньої військової підготовки та масштабування профорієнтаційної роботи щодо обрання спеціальності військового через систему формальної освіти. Також системний ідеологічний вплив на кадетів перетворює їх на «зручний» для російської військової машини ресурс, готовий воювати будь-де та будь з ким.

Аналізуючи всі названі заходи військового та «патріотичного» характеру, які проводяться для учнів кадетських класів на ТОТ АР Крим та Севастополя, умовно їх можна розділити на два види:

1. ті, які спрямовані на кадетів, і відповідно участь в них бере лише ця категорія учнів, наприклад: «урочисті» паради кадетських/козачих класів, кадетські бали, обов'язкові військово-польові збори для кадетів;
2. ті, які спрямовані на всіх учнів школи. У цьому разі участь дітей із кадетських класів або з таких молодіжних рухів, як «Юнармія», «Рух перших», «Орлята Росії» тощо все ж значно вища, враховуючи те, як активно залучають ці категорії дітей до військово-патріотичних подій. І як зазначено у звіті, кадети часто є учасниками названих рухів.

Можна констатувати, що ідеологічна «обробка» з боку окупаційної влади значно потужніша щодо кадетів, як порівняти зі «звичайними» школярами, враховуючи специфіку їх навчальної програми і тої кількості заходів, в яких вони беруть участь — і як кадети, і як «звичайні» учні, і як учасники молодіжних рухів. Це свідчить про те, що Росія на ТОТ АР Крим та Севастополя активно намагається сформувати з учнів кадетських класів вірних прихильників її режиму, які надалі віддано служитимуть у її державних (військових, силових) відомствах.

Додаток 1 (до розділу III Звіту)

Кадетські класи в школах на ТОТ АР Крим

3.1. Місто Алушта (1 кадетський клас в 1 школі)

1. МЗЗ «Школа-ліцей № 1 імені Героя Радянського Союзу Миколи Саранчева» міста Алушти (у тексті Звіту — школа-ліцей № 1), за адресою: АР Крим, м. Алушта, вул. Партизанська, 19; *директор* — Палій Галина Адамівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <https://archive.ph/Trk6U>

Рік відкриття (вперше) — **2023/2024 навчальний рік**

- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **1 клас / МНС**

3.2. Місто Армянськ (3 кадетські класи в 1 школі)

1. МБЗЗ «Середня загальноосвітня школа № 1» міста Армянськ Республіки Крим (у тексті — СЗШ № 1 Армянська), за адресою: АР Крим, м. Армянськ, вул. Шкільна, 8; *директор* — Козир Людмила Миколаївна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <https://archive.ph/SjaOh>

Рік відкриття (вперше) — **2021/2022 навчальний рік**

- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **3 класи / ймовірно, Прикордонна служба ФСБ (1 клас), МНС (1 клас) та МВС (1 клас)**

3.3. Місто Бахчисарай (4 кадетські класи в 1 школі)

1. МБЗЗ навчально-виховний комплекс «Шкільна академія імені Олександра Мальцева» міста Бахчисарай Республіки Крим (у тексті — Шкільна академія імені Мальцева), за адресою: АР Крим, м. Бахчисарай, вул. Миру, 1; *директор* — Маринич Наталія Миколаївна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <https://acbsh.crimeaschool.ru/kadety>

Рік відкриття (вперше) — **2020/2021 навчальний рік**

- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **4 класи / загальновійськова**

3.4. Місто Євпаторія (35 кадетських класів у 10 школах)

1. МБЗЗ фізико-математичного профілю «Навчально-виховний комплекс “Інтеграл”» міста Євпаторія Республіки Крим (у тексті — НВК «Інтеграл»), за адресою: АР Крим, м. Євпаторія, вул. Некрасова, б. 98; *директор* — Костіна Тетяна Володимирівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт: <http://evp-integral.ru/>

Рік відкриття (вперше) — **ймовірно 2020**

- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **3 класи / Росгвардія**

2. МБЗЗ «Середня школа № 11 імені Героя Радянського Союзу Євграфа Рижова міста Євпаторії Республіки Крим» (у тексті — СШ № 11), за адресою: АР Крим, м. Євпаторія, пр. Перемоги, б.21; *директор* — Онищенко Ольга Андріївна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): https://sh11.krymschool.ru/?section_id=90

Рік відкриття (вперше) — **2022**

- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **2 класи / МВС**

3. МБЗЗ «Середня школа № 13 міста Євпаторії Республіки Крим», за адресою: АР Крим, м. Євпаторія, вул. Ситникова, б. 16; *директор* — Шмаглій Ніна Ігорівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <http://xn--13-6kcpе5ahokpk2g7da.xn--p1ai/kadety>

Рік відкриття (вперше) — **2023/2024 навчальний рік**

- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **2 класи / МНС**

-
4. МБЗЗ «Середня школа № 14 міста Євпаторії Республіки Крим», за адресою: АР Крим, м. Євпаторія, вул. Лугова, б.13; директор — Мінаєв Костянтин Дмитрович

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): https://evpa14.krymschool.ru/?section_id=38

Рік відкриття (вперше) — **ймовірно 2023**

- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **мінімум 1 / «морська», ВМФ**

-
5. МБЗЗ «Середня школа № 15 імені Героя Радянського Союзу Миколи Токарева міста Євпаторії Республіки Крим», за адресою: АР Крим, м. Євпаторія, вул. Полтавська, б. 8; директор — Соболева Ольга Сергіївна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <https://school-15.my1.ru/index/kadety/0-256>

Рік відкриття (вперше) — **2020**

- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **4 класи / Прикордонна служба ФСБ**

-
6. МБЗЗ «Середня школа № 16 імені Героя Радянського Союзу Степана Іванова міста Євпаторії Республіки Крим» (у тексті — СШ № 16), за адресою: АР Крим, м. Євпаторія, вул. 60 років ВЛКСМ, б. 30; директор — Донцова Ольга Олександрівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): https://16ev.krymschool.ru/?section_id=344

Рік відкриття (вперше) — **2017**

- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **7 класів / Слідчий комітет**

-
7. МБЗЗ «Середня загальноосвітня школа-дитячий сад № 17 міста Євпаторія Республіки Крим» (у тексті — СЗШ-дитячий сад № 17), за адресою: АР Крим, м. Євпаторія, вул. Імені 9 Травня, 144; директор — Демидова Олена Михайлівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): https://mbou17.krymschool.ru/?section_id=209

Рік відкриття (вперше) — **2020**

- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **мінімум 9 класів / прокурорська діяльність (4 класи), ПКС, «космічна» (мінімум 5 класів)**

-
8. МБЗЗ «Заозерненська середня школа міста Євпаторія Республіки Крим», за адресою: АР Крим, м. Євпаторія, селище Заозерне, вул. Аляя Дружби, б. 91; директор — Ляшкова Галина Миколаївна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): http://school-zaozernoe.ru/kadetskie_klassy/

- Рік відкриття (вперше) — **2019**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **2 класи / МНС**

-
9. МБЗЗ «Мирнівська середня школа міста Євпаторії Республіки Крим», за адресою: АР Крим, м. Євпаторія, селище Мирний, вул. Шкільна, б. 1; директор — Сіманова Ольга Геннадіївна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <http://xn--l1aei3a.xn--p1ai/School.aspx?IdU=schoolmirnowskaya&IdP=-1163>

Рік відкриття (вперше) — **2022**

- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **3 класи / МНС**

-
10. МБЗЗ «Новоозернівська середня школа міста Євпаторії Республіки Крим» (у тексті — НСШ Євпаторії), за адресою: АР Крим, м. Євпаторія, селище Новоозерне, вул. Героїв Десантників, буд. 14; директор — Полісан Тетяна Олександрівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): https://novoozernoe.krymschool.ru/?section_id=27

Рік відкриття (вперше) — **2018**

- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **2 класи / «морська», ВМФ**
-

3.5. Місто Керч (5 кадетських класів у 3 школах)

1. МБ33 міста Керчі Республіки Крим «Школа № 4 імені Пушкіна» (у тексті — школа № 4), за адресою: АР Крим, м. Керч, вул. Жені Дудник, б. 36; директор — Котова Ольга Кирилівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <https://kerchschool4.schoolsite.ru/p57aa1.html>

- Рік відкриття (вперше) — 2018
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **2 класи / МНС**

2. МБ33 міста Керчі Республіки Крим «Школа — морський технічний ліцей імені Героя Радянського Союзу Б. Н. Аршинцева» (у тексті — школа - морський технічний ліцей), за адресою: АР Крим, м. Керч, пров. Юнатів, б. 6; директор — Кухарська Світлана Віталіївна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <https://xn--e1ajcdxi3b2b.xn--p1ai/kadetskij-klass/>

- Рік відкриття (вперше) — 2018
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **1 клас / МНС**

3. ДБ33 РК «Керченський навчально-виховний комплекс-інтернат-ліцей мистецтв» (у тексті — Керченський інтернат-ліцей мистецтв), за адресою: АР Крим, м. Керч, вул. Курортна, 4; директор — Арустамян Валерій Сурикович

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <https://licey-iskusstv.ru/index/kadety/0-428>

- Рік відкриття (вперше) — 2008
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **2 класи / ймовірно, загальновійськова. На 2024/2025 навчальний рік сформований ще один кадетський клас.**

3.6. Курманський (Красногвардійський) район (8 кадетських класів у 5 школах)

1. МБ33 «Олександрівська школа» Красногвардійського району Республіки Крим (у тексті — Олександрівська школа), за адресою: АР Крим, Курманський (Красногвардійський) район, с. Олександрівка, вул. Шкільна; директор — Супрун Ірина Єгорівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): https://aleksandrovskaya.krymschool.ru/?section_id=179

- Рік відкриття (вперше) — **2023/2024** навчальний рік
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **1 клас / «морська піхота»**

2. МБ33 «Восходненська школа імені Криворотова» Красногвардійського району Республіки Крим (у тексті — Восходненська школа), за адресою: АР Крим, Курманський (Красногвардійський) район, с. Восход, вул. Переверзева, 2; директор — Зуйкіна Ірина Серафимівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): https://voshod.krymschool.ru/?section_id=245

- Рік відкриття (вперше) — **ймовірно, 2021**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **1 клас / ймовірно, «морська піхота»**

3. МБ33 «Октябрьська школа-гімназія» Красногвардійського району Республіки Крим, за адресою: Курманський (Красногвардійський) район, селище Біюк-Онлар (Октябрьське), вул. Гагаріна, 2; директор — Закирьєв Руслан Калікович

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): https://okt-gimnaziya.krymschool.ru/?section_id=116

- Рік відкриття (вперше) — **2022/2023** навчальний рік
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **1 клас / МНС**

4. МБ33 «Октябрьська школа № 1» Красногвардійського району Республіки Крим, за адресою: АР Крим, Курманський (Красногвардійський) район, селище Біюк-Онлар (Октябрьське), пров. Степний, 3; директор — Куклін В'ячеслав Вікторович

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <https://krasnogvars1.ru/item/1739961>

- ☒ Рік відкриття (вперше) — **2023/2024** навчальний рік
- ☒ Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **2 класи / МНС**

5. МБЗЗ «Петрівська школа № 1» Красногвардійського району Республіки Крим (у тексті — Петрівська школа № 1), за адресою: АР Крим, АР Крим, Курманський (Красногвардійський) район, с. Петрівка, квартал Громадський Центр, 1; *директор* — Васьків Ігор Ігорович

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): https://skola1-petrovka.krymschool.ru/?section_id=50

- Рік відкриття (вперше) — **2021/2022 навчальний рік**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **3 класи / МНС (2 класи), 1 клас (Прикордонна служба ФСБ)**

3.7. Єдикуйський (Ленінський) район (6 кадетських класів у 5 школах)

1. МБЗЗ «Середня загальноосвітня школа № 1 смт Леніне» Ленінського району Республіки Крим за адресою: АР Крим, Єдикуйський (Ленінський) район, селище Єди-Кую (Леніне), вул. Комсомольська, будинок 42; *директор* — Попова Наталья Сергіївна

Інформація про кадетські класи:

Сайт — <https://lenino-sh1.ru/> (розділ про кадетський клас **відсутній**)

- Рік відкриття (вперше) — **2023/2024 навчальний рік**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **1 клас / Слідчий комітет**

2. МБЗЗ «Середня загальноосвітня школа № 2 смт Леніне» Ленінського району Республіки Крим (у тексті — СЗШ № 2 «Леніного»), за адресою: АР Крим, Єдикуйський (Ленінський) район, селище Єди-Кую (Леніне), вул. Пушкіна, б. 2Б; *директор* — Левіна Оксана Олександрівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <https://lenmbou2.3dn.ru/index/kadetskij-klass-mchs/0-108>

- Рік відкриття (вперше) — **2021/2022 навчальний рік**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **1 клас / МНС**

3. МБЗЗ «Октябрьська середня загальноосвітня школа» Ленінського району Республіки Крим, за адресою: АР Крим, Єдикуйський (Ленінський) район, с. Мелек-Чесме (Октябрьське), вул. Київська, б. 1; *директор* — Рудюк Олена Леонідівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): https://oktyabrskaya-rk.ru/local/page/obr_deyatelnost/kadetskiy-klass/

- Рік відкриття (вперше) — **2022/2023 навчальний рік**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **2 класи / МНС**

4. МБЗЗ «Приозерненська середня загальноосвітня школа» Ленінського району Республіки Крим, за адресою: АР Крим, Єдикуйський (Ленінський) район, с. Приозерне, вул. Шкільна, б. 73А; *директор* — Пінчукова Світлана Вікторівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): https://priezernoje.crimeaschool.ru/kadet_klass

- Рік відкриття (вперше) — **2022**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **1 клас / МНС**

5. МБЗЗ «Щолкінська середня загальноосвітня школа № 1» Ленінського району Республіки Крим (у тексті — Щолкінська СЗШ № 1), за адресою: АР Крим, Єдикуйський (Ленінський) район, м. Щолкіне, 3-й мікрорайон, б. 109; *директор* — Калініна Ольга Михайлівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <https://shkola1schelkino.nubex.ru/15245/15249/>

- Рік відкриття (вперше) — **2020**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **1 клас / Прикордонна служба ФСБ**

3.8. Місто Саки та Сакський район**Місто Саки** (2 кадетські класи у 2 школах)

1. МБЗЗ «**Сакська середня школа № 1 імені Героя Радянського Союзу Вячеслава Гайнутдінова**» міста Саки Республіки Крим (у тексті — Сакська СШ № 1), за адресою: АР Крим, м. Саки, вул. Леніна, б. 5; *директор* — Борисова Ярослава Олександрівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): https://saki1.krymschool.ru/?section_id=718

- Рік відкриття (вперше) — **2023/2024 навчальний рік**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **1 клас / МВС**

2. МБЗЗ «**Сакська середня школа № 2 імені Героя Радянського Союзу Зої Космодем'янської**» міста Саки Республіки Крим (у тексті — Сакська СШ № 2), за адресою: АР Крим, м. Саки, вул. Будівельна, б.1 ; *директор* — Петрик Людмила Василівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): http://saki-school2.ucoz.ru/index/kadetskij_klass/0-201

- Рік відкриття (вперше) — **2021/2022 навчальний рік**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **1 клас / Слідчий комітет**

Сакський район (4 кадетські класи в 4 школах)

1. МБЗЗ «**Геройська середня школа**» Сакського району Республіки Крим, за адресою: АР Крим, Сакський район, с. Геройське, пр-т. Леніна, б.2; *директор* — Тохтарова Ельвіна Ленуровна

Інформація про кадетські класи:

Сайт — <https://geroiskaya.krymschool.ru/> (розділ про кадетський клас **відсутній**)

- Рік відкриття (вперше) — **2023/2024 навчальний рік**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **1 клас / Росгвардія**

2. МБЗЗ «**Іванівська середня школа імені Героя Радянського Союзу льотчика-космонавта Юрія Гагаріна**» Сакського району Республіки Крим (у тексті — Іванівська СШ), за адресою: АР Крим, Сакський район, с. Іванівка, вул. Комсомольська, б.5А; *директор* — Годіна Тетяна Вікторівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): https://ivanovskaya.krymschool.ru/?section_id=342

- Рік відкриття (вперше) — **ймовірно 2023/2024 навчальний рік**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **1 клас / імовірно, ПКС, «космічна»**

3. МБЗЗ «**Суворовська середня школа імені Д. А. Саруханова**» Сакського району Республіки Крим (у тексті — Суворовська СШ), за адресою: АР Крим, Сакський район, с. Суворовське, вул. Суворовська, б. 30; *директор* — Невидловська Людмила Костянтинівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): https://suvorovskaya.krymschool.ru/?section_id=186

- Рік відкриття (вперше) — **ймовірно, 2021**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **1 клас / МНС**

4. МБЗЗ «**Фрунзенська середня школа**» Сакського району Республіки Крим, за адресою: АР Крим, с. Багайли (Фрунзе), вул. Гагаріна, б. 2-а; *директор* — Соколов Володимир Миколайович

Інформація про кадетські класи:

Сайт — <https://frunze.crimea-school.ru/> (розділ про кадетський клас **відсутній**)

- Рік відкриття (вперше) — **ймовірно, 2021/2022 навчальний рік**, але раніше з'явився козацький клас
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **мінімум 1 клас / МНС**

3.9. Місто Сімферополь та Сімферопольський район**Місто Сімферополь** (55 кадетських класів у 16 школах)

1. МБЗЗ «Школа-ліцей № 3 імені Антона Макаренка» Сімферополя, за адресою: АР Крим, м. Сімферополь, вул. Лермонтова, б. 14А; директор — Гордієнко Олена Олександрівна
Інформація про кадетські класи:
Сайт (розділ про кадетів): <https://3.simedu.ru/kadetvospit>
 - Рік відкриття (вперше) — **2017**
 - Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **2 класи / Слідчий комітет**

2. МБЗЗ «Середня загальноосвітня школа № 4 імені маршала Федора Толбухіна» Сімферополя, за адресою: АР Крим, м. Сімферополь, вул. Аральська, б. 57; директор — Кубанова Вікторія Євгенівна
Інформація про кадетські класи:
Сайт (розділ про кадетів): <https://archive.ph/v3Lg5>
 - Рік відкриття (вперше) — **ймовірно, 2018**
 - Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **4 класи / ФСБ**

3. МБЗЗ «Середня загальноосвітня школа № 6 імені Героя Радянського Союзу Василя Горішнього» Сімферополя, за адресою: АР Крим, м. Сімферополь, пр-т. Перемоги, б. 17Б; директор — Клименко Ірина Олександрівна
Інформація про кадетські класи:
Сайт (розділ про кадетів): <https://6.simedu.ru/kadet>
 - Рік відкриття (вперше) — **ймовірно, 2017**
 - Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **6 класів / Прикордонна служба ФСБ**

4. МБЗЗ «Середня загальноосвітня школа № 7 імені Олексія Мокроусова з поглибленим вивченням англійської мови» Сімферополя (у тексті — СЗШ № 7 Сімферополя), за адресою: АР Крим, м. Сімферополь, вул. Аксакова, б. 10; директор — Чудова Тетяна Миколаївна
Інформація про кадетські класи:
Сайт (розділ про кадетів): <http://school-7.ru/cadets.html>
 - Рік відкриття (вперше) — **2015/2016** навчальний рік
 - Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **мінімум 5 / «морська», ВМФ**

5. МБЗЗ «Гімназія № 11 імені Костянтина Треньова» Сімферополя, за адресою: АР Крим, м. Сімферополь, вул. 1-ї Кінної Армії, б. 86А; директор — Крамчаніна Олена Володимирівна
Інформація про кадетські класи:
Сайт (розділ про кадетів): http://gymn11.ucoz.com/index/kadetskij_klass/0-93
 - Рік відкриття (вперше) — **2017**
 - Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **2 класи / МВС**

6. МБЗЗ «Середня загальноосвітня школа № 21 імені лікаря-терапевта Сергія Холомянського» Сімферополя, за адресою: АР Крим, м. Сімферополь, вул. Червоноармійська, б. 16Б; директор — Субоч Віктор Вікторович
Інформація про кадетські класи:
Сайт (розділ про кадетів): <https://21simf.crimeaschool.ru/kadet>
 - Рік відкриття (вперше) — **2016**
 - Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **5 класів / МНС**

7. МБЗЗ «Школа-гімназія, дитячий садок № 25» Сімферополя, за адресою: АР Крим, м. Сімферополь, пр-т Перемоги, б. 58; директор — Кремпович-Герасименко Людмила Сергіївна
Інформація про кадетські класи:
Сайт (розділ про кадетів): <https://25.simedu.ru/kadetklass>
 - Рік відкриття (вперше) — **2023/2024** навчальний рік
 - Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **1 клас / МНС**

8. МБЗЗ «Середня загальноосвітня школа № 28» Сімферополя (у тексті — СЗШ № 28 Сімферополя), за адресою: АР Крим, м. Сімферополь, вул. Беспалова, б. 79; директор — Левицька Ольга Анатоліївна
Інформація про кадетські класи:
Сайт (розділ про кадетів): <https://28.simedu.ru/kadeti-sch28>
 - Рік відкриття (вперше) — **2017**
 - Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **5 класів / МВС**

9. МБЗЗ «Середня загальноосвітня школа № 30 імені Героя Радянського Союзу Ашота Аматауні» м. Сімферополя (у тексті — СЗШ № 30 Сімферополя), за адресою: АР Крим, м. Сімферополь, вул. Київська, 116-А; директор — Медина Ірина Василівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <https://school30simf.my1.ru/index/kadety/0-158>

- Рік відкриття (вперше) — **2019**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **6 класів / Росгвардія**

10. МБЗЗ «Середня загальноосвітня школа № 34» Сімферополя (у тексті — СЗШ № 34 Сімферополя), за адресою: АР Крим, м. Сімферополь, селище Гресівське, вул. Яблочкова, б. 12; директор — Терегулова Тетяна Олексіївна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <https://34.simedu.ru/kadeti>

- Рік відкриття (вперше) — **2023**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **1 клас / повітрянодесантні війська, «десантники»**

11. МБЗЗ «Середня загальноосвітня школа — дитячий сад № 36» Сімферополя (у тексті — СЗШ № 36 Сімферополя), за адресою: АР Крим, м. Сімферополь, вул. Балаклавська, б. 73; директор — Храмцова Оксана Анатоліївна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <https://school-36-simferopol.ru/p9aa1.html>

- Рік відкриття (вперше) — **2016**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **9 класів / «морська»** (договір з Державним морським університетом імені адмірала Ушакова м. Новоросійськ)

12. МБЗЗ «Середня загальноосвітня школа — дитячий сад № 37 імені партизана-підпільника Івана Генова» Сімферополя (у тексті — СЗШ № 37 Сімферополя), за адресою: АР Крим, м. Сімферополь, вул. Генова, б. 43; директор — Рисована Діана Вікторівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт — <https://37.crimeaschool.ru/> (розділ про кадетський клас **відсутній**)

- Рік відкриття (вперше) — **2015/2016** навчальний рік
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **мінімум 2 класи / ймовірно, народне ополчення (1 клас); Росгвардія (1 клас)**

13. МБЗЗ «Школа-гімназія № 39 імені Героя Радянського Союзу Якова Крейзера» Сімферополя (у тексті — Школа-гімназія № 39 Сімферополя), за адресою: АР Крим, м. Сімферополь, вул. Гайдара, б. 8; директор — Киричкова Наталія Володимирівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <https://39.simedu.ru/kadety>

- Рік відкриття (вперше) — **2022/2023** навчальний рік
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **1 клас / ФССП** (виконавча служба)

14. МБЗЗ «Середня загальноосвітня школа № 43» Сімферополя, за адресою: АР Крим, селище Бакачик-Кият (Комсомольське), пров. Каштановий, б. 4; директор — Соколова Альона Олександрівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт: <http://43.simedu.ru/> (розділ про кадетський клас **відсутній**)

- Рік відкриття (вперше) — **2016**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **мінімум 1 клас / Росгвардія** (підрозділ СЗШР — спеціальний загін швидкого реагування, рос. **СОБР**)

15. МБЗЗ «Середня загальноосвітня школа № 44 імені Героя Російської Федерації Аліми Абденанової» Сімферополя (у тексті — СЗШ № 44), за адресою: АР Крим, м. Сімферополь, пров. Селим-Герай, б.1; директор — Муртазаєва Гульнара Наріманівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт: <https://44.simedu.ru/home> (розділ про кадетський клас **відсутній**)

- Рік відкриття (вперше) — **2019**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **1 клас / невідомо**

16. МБЗЗ «Сімферопольська академічна гімназія» Сімферополя, за адресою: АР Крим, м. Сімферополь, вул. Київська, б. 177; *директор* — Алікаєва Олена Олександрівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): https://sag.simedu.ru/kadetskie_klassi

- Рік відкриття (вперше) — **2016**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **4 класи / МНС**

Сімферопольський район (36 кадетських класів у 13 школах)

1. МБЗЗ «Гвардійська школа № 1» Сімферопольського району Республіки Крим (у тексті — Гвардійська школа № 1), за адресою: АР Крим, Сімферопольський район, селище Гвардійське, вул. Маркса, б. 97; *директор* — Шепченко Антоніна Іванівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <https://1gvardeiskaya.crimeaschool.ru/kadet>

- Рік відкриття (вперше) — **2017/2018** навчальний рік
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **4 класи / МНС (1 клас), ПКС, «космічна» (3 класи)**

2. МБЗЗ «Гвардійська школа-гімназія № 2» Сімферопольського району Республіки Крим, за адресою: АР Крим, Сімферопольський район, селище Гвардійське, вул. Острякова, 1-А; *директор* — Богданова Олена Володимирівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <http://gvardeiskayagimnaziya2.ru/kadetskoe-dvizhenie>

- Рік відкриття (вперше) — **2018/2019** навчальний рік
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **3 класи / МНС (1 клас), ПКС, «космічна» (2 класи)**

3. МБЗЗ «Гвардійська школа-гімназія № 3» Сімферопольського району Республіки Крим, за адресою: АР Крим, Сімферопольський район, селище Гвардійське, вул. імені Володі Єфімова, 2; *директор* — Чванова Олена Володимирівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <https://school-gvardeyskaya3.ru/kadety/>

- Рік відкриття (вперше) — **2019**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **мінімум 1 / імовірно, повітрянодесантні війська, «десантники»**

4. МБЗЗ «Добровська школа-гімназія імені Якова Слоніського» Сімферопольського району Республіки Крим, за адресою: АР Крим, Сімферопольський район, с. Добре, вул. Комсомольська, 1-А; *директор* — Никитчук Олена Віталіївна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <https://dobr-school.uo-simf.ru/item/1838222>

- Рік відкриття (вперше) — **2023/2024** навчальний рік
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **2 класи / ймовірно, МНС (1 клас) і МВС (1 клас)**

5. МБЗЗ «Донська школа імені ветерана Великої Вітчизняної війни Василя Давиденка» Сімферопольського району Республіки Крим (у тексті — Донська школа), за адресою: АР Крим, Сімферопольський район, с. Донське, вул. Комсомольська, 87; *директор* — Мельник Ніна Володимирівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <https://donskoe.crimeaschool.ru/kadetskoe-dvizhenie>

- Рік відкриття (вперше) — ймовірно, 2021
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **3 класи / невідомо**

6. МБЗЗ «Заріченська школа імені 126 окремої гвардійської бригади берегової оборони» Сімферопольського району Республіки Крим, за адресою: АР Крим, Сімферопольський район, с. Зарічне, вулиця Калужина, б. 2; *директор* — Тряпціна Юлія Валеріївна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <https://zarech-school.ru/item/1838910>

- Рік відкриття (вперше) — **2022**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **4 класи / МВС (1 клас), МНС (2 класи), «морська», ВМФ (1 клас)**

-
7. МБЗЗ «Журавлівська школа» Сімферопольського району Республіки Крим (у тексті — Журавлівська школа), за адресою: АР Крим, Сімферопольський район, с. Журавлівка, вул. Мира, 15-а; *директор* — Переведенцева Оксана Олександрівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <https://zhuravlevka.crimeaschool.ru/kadety>

- Рік відкриття (вперше) — **2022**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **1 клас / «морська піхота»**

-
8. МБЗЗ «Новоандріївська школа імені повного кавалера ордена Слави Василя Осипова» Сімферопольського району Республіки Крим (у тексті — Новоандріївська школа), за адресою: АР Крим, Сімферопольський район, с. Новоандріївка, вул. Шкільна, 6-А; *директор* — Калугіна Інна Борисівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <https://novoandreevka.crm.eduru.ru/kadety>

- Рік відкриття (вперше) — **2019**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **7 класів / повітрянодесантні війська, «десантники»**

-
9. МБЗЗ «Первомайська школа» Сімферопольського району Республіки Крим, за адресою: АР Крим, Сімферопольський район, с. Первомайське, вул. Дяченка, 2; *директор* — Янковська Тетяна Семенівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): https://1may.krymschool.ru/?section_id=205

- Рік відкриття (вперше) — **ймовірно, 2019**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **2 класи / повітрянодесантні війська, «десантники»**

-
10. МБЗЗ «Скворцовська школа» Сімферопольського району Республіки Крим, за адресою: АР Крим, Сімферопольський район, с. Скворцове, вул. Гагаріна, 81; *директор* — Дузенко Валентина Григорівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <http://surl.li/noresy>

- Рік відкриття (вперше) — **ймовірно, 2019**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **2 класи / повітрянодесантні війська, «десантники»**

-
11. МБЗЗ «Трудовська школа» Сімферопольського району Республіки Крим, за адресою: АР Крим, Сімферопольський район, с. Трудове, вул. Зелена, 1-Б; *директор* — Кибирева Тамара Олександрівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <https://sftrydovoesch.crimeaschool.ru/kadet>

- Рік відкриття (вперше) — **ймовірно, 2020**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **2 класи / МНС (1 клас) / повітрянодесантні війська, «десантники» (1 клас)**

-
12. МБЗЗ «Укромнівська школа» Сімферопольського району Республіки Крим, за адресою: АР Крим, Сімферопольський район, с. Укромне, вул. Путилінська, 24; *директор* — Сейтмамедова Аліє Кязімівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <https://ukromnoe.crimeaschool.ru/kadetstvo>

- Рік відкриття (вперше) — **ймовірно, 2021**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **4 класи / МНС**

-
13. МБЗЗ «Чайкинська школа» Сімферопольського району Республіки Крим, за адресою: АР Крим, Сімферопольський район, с. Чайкине, вул. Заводська, 13; *директор* — Дамадаєва Оксана Олександрівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): https://chaikino.krymschool.ru/?section_id=141

- Рік відкриття (вперше) — **ймовірно, 2019**
 - Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **1 клас / повітрянодесантні війська, «десантники»**
-

3.10. Ічкінський (Советський) район (3 кадетські класи у 2 школах)

1. МБЗЗ «**Советська середня школа № 1**» Советського району Республіки Крим (у тексті — Советська СШ № 1), за адресою: АР Крим, селище Ічки (Советський), вул. Залізна, 5; *директор* — Антонова Світлана Григорівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <https://sov1.crimeaschool.ru/kadet>

- Рік відкриття (вперше) — **ймовірно, 2019**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **2 класи / Прикордонна служба ФСБ**

2. МБЗЗ «**Красногвардійська середня школа**» Советського району Республіки Крим (у тексті — Красногвардійська СШ), за адресою: АР Крим, с. Новий Цюріхталь (Красногвардійське), вул. 60 років радянської армії, 6-А; *директор* — Вербенець Олена Василівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <https://gvardsov.crimeaschool.ru/kadeti>

- Рік відкриття (вперше) — **2023**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **1 клас / Прикордонна служба ФСБ**

3.11. Місто Феодосія (13 кадетських класів у 2 школах)

1. МБЗЗ «**Школа № 3 імені Юрія Гарнаєва міста Феодосії Республіки Крим**» (у тексті — Школа № 3), за адресою: АР Крим, м. Феодосія, вул. Руська, 17; *директор* — Сукач Оксана Адольфівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <https://school3feodosiy.edusite.ru/magicpage.html?page=459794>

- Рік відкриття (вперше) — **2017**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **7 класів / МНС (1 клас), МВС (1 клас), «морська» (3 класи), Слідчий комітет (1 клас), ДТСАФ (1 клас)**

2. МБЗЗ «**Школа № 11 імені Александра Преснякова**» міста Феодосії Республіки Крим (у тексті — Школа № 11), за адресою: АР Крим, м. Феодосія, селище Приморський, вул. Гагаріна, 11; *директор* — Горбач Валентина Павлівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): https://feo11.krymschool.ru/?section_id=5

- Рік відкриття (вперше) — **2018/2019** навчальний рік
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **6 класів / «авіація»** (Державний льотно-випробувальний центр Міністерства оборони РФ імені Чкалова, м. Феодосія)

3.12. Місто Ялта (22 кадетські класи у 4 школах)

1. МБЗЗ «**Ялтинська середня школа № 6**» (у тексті — Ялтинська СШ № 6), за адресою: АР Крим, м. Ялта, вул. Боткінська, 6; *директор* — Гацко Олена Станіславівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <https://yalta6.crimeaschool.ru/kadets>

- Рік відкриття (вперше) — **ймовірно, 2023/2024**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **4 класи / «морська піхота»**

2. МБЗЗ «**Ялтинська середня школа № 7 імені Наді Лисанової**» муніципального утворення міський округ Ялта Республіки Крим (у тексті — Ялтинська СШ № 7), за адресою: АР Крим, м. Ялта, вул. Кірова, 9; *директор* — Бишева Майя Віссаріонівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): https://yalta7.crimeaschool.ru/mor_kad

- Рік відкриття (вперше) — **2017**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **мінімум 6 / «морська»**

3. МБЗЗ «**Ялтинська середня школа № 11**» муніципального утворення міський округ Ялта Республіки Крим (у тексті — Ялтинська СШ № 11), за адресою: АР Крим, м. Ялта, Південнобережне шосе, будинок 2-а; директор — Тутатчиков Олександр Тимофійович

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): https://yalta11.krymschool.ru/?section_id=14

- Рік відкриття (вперше) — **2018 рік**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **1 кадетський корпус (11 класів) / МВС, Росгвардія, МНС, ПКС («космічна»)**

4. МБЗЗ «**Кореїзька середня школа імені Героя Радянського Союзу Павла Кулешова**» муніципального утворення міський округ Ялта Республіки Крим (у тексті — Кореїзька СШ), за адресою: АР Крим, м. Ялта, селище Кореїз, вул. Парковий спуск, 24; директор — Баранов Олег Валентинович

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): https://koreiz.krymschool.ru/?section_id=190

- Рік відкриття (вперше) — 2014/2015 навчальний рік
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **мінімум 1 / МНС**

Додаток 2 (до розділу IV Звіту)

Кадетські класи в школах на ТОТ Севастополя (47 кадетських класів в 9 школах)

1. ДБЗЗ міста Севастополя «**Середня загальноосвітня школа № 4 імені Кесаєва**», за адресою: м. Севастополь, вул. Флагманська, б. 2; директор — Бєлий В'ячеслав Петрович

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <https://archive.ph/Rt46T>

- Рік відкриття (вперше) — **2018**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **5 класів / «морська», ВМФ**

2. ДБЗЗ міста Севастополя «**Середня загальноосвітня школа № 6**» (у тексті — СЗШ № 6), за адресою: м. Севастополь, вул. Героїв Севастополя, б. 15; директор — Терещенко Наталія Анатоліївна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): https://sevschool6.edusev.ru/documents/other_documents/folder/43019

- Рік відкриття (вперше) — **2016**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **16 класів / МВС**

3. ДБЗЗ міста Севастополя «**Гімназія № 10 імені Героя Радянського Союзу Мирона Єфімова**», за адресою: м. Севастополь, Нахімовський район, проспект Перемоги, 30; директор — Рукавицина Світлана Володимирівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт: <http://gimnaziya10.edusev.ru/> (окремих розділ відсутній, утім, вказані в розділі «Класи»: <https://gimnaziya10.edusev.ru/activity/classes>)

- Рік відкриття (вперше) — **ймовірно, 2021**
- Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **3 класи / Росгвардія**

4. ДБОЗ міста Севастополя «Середня загальноосвітня школа № 22 імені Ніколая Острякова» (у тексті — СЗШ № 22), за адресою: м. Севастополь, пр. Генерала Острякова, б. 65; *директор* — Климова Ірина Валентинівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): https://school22.edusev.ru/activity/profil_kadet

- Рік відкриття (вперше) — **2015**
 - Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **9 класів / Слідчий комітет**
-

5. ДБОЗ міста Севастополя «Середня загальноосвітня школа № 23 імені Бориса Кучера» (у тексті — СЗШ № 23), за адресою: м. Севастополь, вул. Степаняна, б. 13; *директор* — Проворова Тетяна Павлівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <https://sch23.edusev.ru/activity/nacproject/vospitan>

- Рік відкриття (вперше) — **ймовірно, 2023/2024** (навчальний рік)
 - Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **3 класи / «морська», ВМФ**
-

6. ДБОЗ міста Севастополя «Середня загальноосвітня школа № 26 імені Єкатерини Бакуніної» (у тексті — СЗШ № 26), за адресою: м. Севастополь, вул. Бакуніної, б. 5; *директор* — Звягельська Тетяна Леонідівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт (розділ про кадетів): <https://shkola26.edusev.ru/activity/kadet>

- Рік відкриття (вперше) — **2021**
 - Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **3 класи / протиповітряна оборона**
-

7. ДБОЗ міста Севастополя «Середня загальноосвітня школа № 30 імені Героя Радянського Союзу Герасима Рубцова», за адресою: м. Севастополь, вул. Миру, 2; *директор* — Інальєва Світлана Василівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт: <https://school30.edusev.ru/> (окремий розділ **відсутній, в розділі «Класи» — не вказані**)

- Рік відкриття (вперше) — **ймовірно, 2016/2017** (навчальний рік)
 - Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **мінімум 1 клас / Прикордонна служба ФСБ**
-

8. ДБОЗ міста Севастополя «Середня загальноосвітня школа № 47 імені Ситка», за адресою: м. Севастополь, с. Орлине, вул. Сонячна, б. 11; м. Севастополь, с. Передове, вул. Магсумова, б. 2; с. Гончарне, вул. Молодіжна, б. 1-А; *директор* — Козлова Надія Василівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт: <https://sch47.edusev.ru/> (окремий розділ **відсутній, в розділі «Класи» — не вказані**)

- Рік відкриття (вперше) — **ймовірно, 2021**
 - Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **мінімум 1 клас / Прикордонна служба ФСБ**
-

9. ДБОЗ міста Севастополя «Середня загальноосвітня школа № 60 імені Героя Радянського Союзу Володимира Пилипенка» (у тексті — СЗШ № 60), за адресою: м. Севастополь, Ленінський р-н, вулиця Миколи Музики, 5; *директор* — Радковська Людмила Вікторівна

Інформація про кадетські класи:

Сайт: <http://sch60.edusev.ru/> (окремий розділ **відсутній, втім, вказані в розділі «Класи»: <https://sch60.edusev.ru/activity/classes>**)

- Рік відкриття (вперше) — **ймовірно, 2015/2016** (навчальний рік)
 - Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / їх направленість — **6 класів / МНС**
-

Додаток 3 (до розділу V Звіту)

Кадетські заклади

1. ДБЗЗ РК «**Кадетська школа-інтернат «Кримський кадетський корпус»**, за адресою: АР Крим, м. Алушта, вул. 60 років СРСР, б. 20; директор — Балабай Микола Олександрович

Інформація про кадетські класи:

Сайт: <http://www.kril-kkk.ru/>

- Рік відкриття (вперше) — **2001**
 - Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / дітей — **6 класів / 132 дітей**
-

2. Філія федерального державного казенного загальноосвітнього закладу «**Нахімовське військово-морське училище Міністерства оборони Російської Федерації**» (Севастопольське президентське кадетське училище), за адресою: м. Севастополь, вул. Паркова, 1; директор — Шишкін Андрій Миколайович

Інформація про кадетські класи:

Сайт: <https://sevnvmu.mil.ru/>

- Рік відкриття (вперше) — **2014**
 - Кількість кадетських класів (23/24 навчальний рік) / дітей — **33 класи / 642 дітей**
-

3. Федеральний державний казенний загальноосвітній заклад «**Севастопольський кадетський корпус Слідчого комітету Російської Федерації імені Владіміра Істоміна**», за адресою: м. Севастополь, вул. Горпищенка, буд. 2; директор — Биков Роман Михайлович

Інформація про кадетські класи:

Сайт: <https://www.sevkadetskrf.ru/>

- Рік відкриття (вперше) — **2021**
 - Кількість дітей в 2023/2024 навчальному році — **162**
-

З 2011 року, з
українського Криму

Наша місія

Наближаємо реінтеграцію
населення (де)окупованих
територій та закладаємо
основи гарантій неповторення

info@almenda.org

